Халқ сўзи

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат

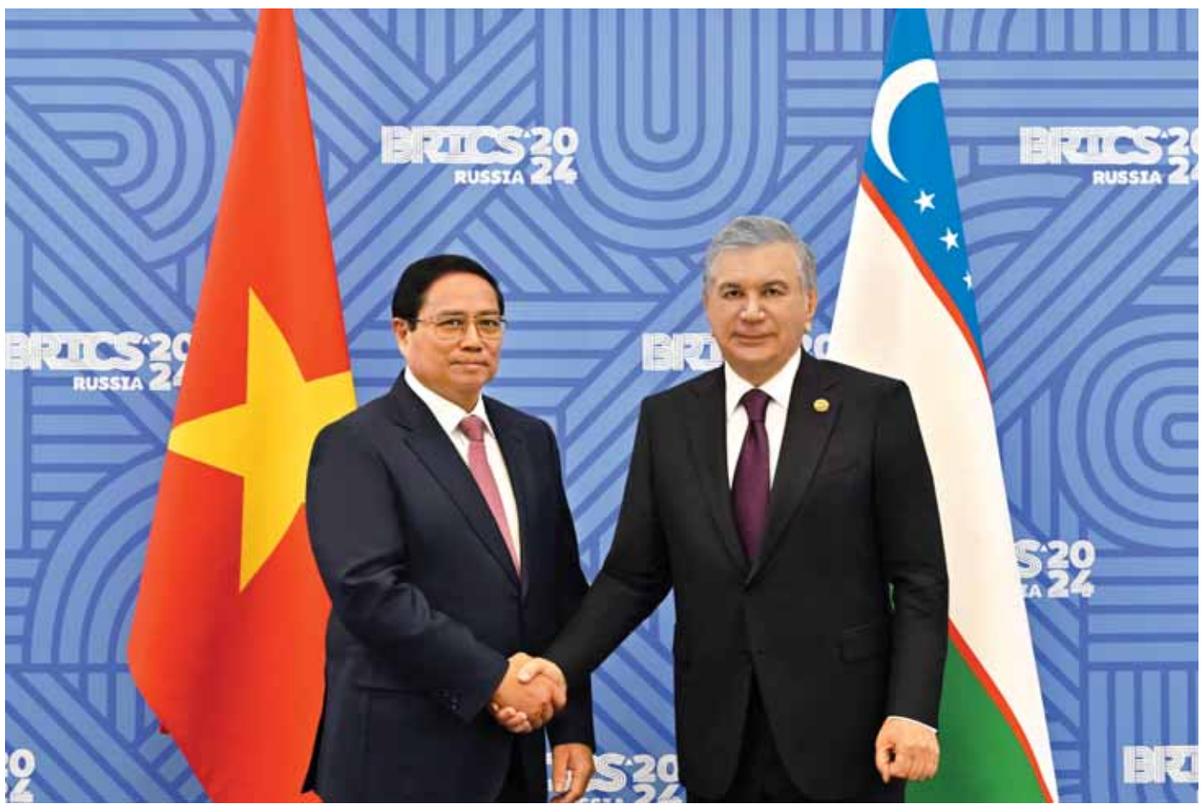
2024 ЙИЛ — ЁШЛАР ВА БИЗНЕСНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ ЙИЛИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган ● WWW.XS.UZ ● E-mail: Info@xs.uz ● 2024 йил 25 октябрь, № 218 (8841) Жума

Сайтимизга ўтиш учун QR-кодини телефонингиз орқали сканер қилинг.

ГЛОБАЛ РИВОЖЛАНИШНИНГ ДОЛЗАРБ МАСАЛАЛАРИ БЎЙИЧА КЕНГ МУЛОҚОТ ВА ОЧИҚ МУҲОКАМАЛАР МАЙДОНИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Россия Федерацияси Президенти Владимир Путиннинг таклифига биноан 23-24 октябрь кунлари БРИКС бирлашмаси давлатларининг саммитида иштирок этиш учун амалий ташриф билан Қозон шаҳрида бўлди.

Давлатимиз раҳбари 24 октябрь куни “БРИКС плюс” саммитининг ялпи мажлисида нутқ сўзлади.

Россия Федерацияси Президенти Владимир Путин раислигида ўтказилган тадбирда Хитой Халқ Республикаси Раиси Си Цзиньпин, Жанубий Африка Республикаси Президенти Сирил Рамафоса, Миср Араб Республикаси Президенти Абдулфаттоҳ ас-Сиси, Эрон Ислом Республикаси Президенти Масъуд Пезешкиён, Туркия Республикаси Президенти Режеп Таййип Эрдоған, Озарбайжон Республикаси Президенти Илҳом Алиев, Беларусь Республикаси Президенти Александр Лукашенко, Қозоғистон Республикаси Президенти Қосим-Жомарт Тоқаев, Қирғиз Республикаси Президенти Садир Жапаров, Тожикистон Республикаси Президенти Эмомали Раҳмон, Туркманистон Президенти Сердар Бердимуҳамедов, Арманистон Республикаси Бош вазири Никол Пашинян, Вьетнам Социалистик Республикаси Бош вазири Фам Минь Тинь, БМТ Бош котиби Антониу Гутерриш, бошқа бир қатор давлатлар, халқаро ташкилотлар ва молиявий тузилмаларнинг раҳбарлари ҳамда юқори даражали вакиллари иштирок этди.

Кун тартибига мувофиқ инклюзив ва барқарор ривожланишни таъминлаш мақсадида халқаро ҳамкорликни кенгайтириш масалалари, шунингдек, глобал ва минтақавий сиёсатнинг долзарб муаммолари муҳокама қилинди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти “БРИКС плюс” форматидаги учрашувлар глобал ривожланишнинг долзарб масалаларида кенг мулоқот ва очиқ муҳокамалар учун муҳим эканини таъкидлади.

Давлатимиз раҳбари бугунги кунда дунё жадал бўлиниб бораётганини, инсонларга улкан азоб-уқубатлар, оғир изтироб ва ўрнини тўлдириб бўлмайдиган йўқотишлар келтираётган уруш ва можаролар сони ортаётганини афсус билан қайд этди.

— Жаҳон иқтисодиёти ва савдосининг парчаланиб бораётгани тенгсизлик, технологик узилишлар ва протекционизмни кучайтирмоқда. Мамлакатлар ўртасида янги тўсиқлар вужудга келмоқда, — деди Шавкат Мирзиёев.

Бундай шароитда тенг ҳуқуқлилик, блоклардан холилик, бир-бирининг манфаатларини ҳисобга олиш, суверенитетга ва ўзининг мустақил тараққиёт йўлига эга бўлиш ҳуқуқига ҳурмат каби тамойилларга асосланиб ҳаракат қилаётган БРИКС ўзини кўп томонлама ҳамкорлик ҳамда шерикликнинг нуфузли ва ривожланиб бораётган тузилмаси сифатида намоён этмоқда.

Ўзбекистон етакчиси ўзаро алоқаларнинг бундай модели БМТнинг марказий ролини сақлаган ҳолда жаҳон тартиботининг бугунгидан кўра адолатлироқ янги архитектурасини шакллантириш учун мустаҳкам асос бўлиши мумкинлигига ишонч билдирди.

Геосиёсий рақобат, миллий эгоизм ва мафкуравий қолиплардан холи бўлган, конструктив мулоқот йўли билан глобал муросага эришиш бўйича янграган даъватлар қўллаб-қувватланди.

— Жаҳондаги бошқарув институтларини ислоҳ қилиш ҳамда “Жануб — Жануб” ва “Шимол — Жануб” форматларидаги масъулиятли мулоқотларни кенгайтиришнинг вақти келди, деб ҳисоблаймиз, — деди Шавкат Мирзиёев.

Ўзбекистон БРИКС давлатлари билан шериклик алоқаларини бундан буён ҳам фаол чуқурлаштириш, ушбу бирлашма доирасида очилаётган янги имкониятлардан самарали фойдаланиш ниятида экани таъкидланди.

Давлатимиз раҳбари БРИКС мамлакатларининг глобал тенгсизлик ва иқтисодиётни инклюзив йўл билан қайта тиклаш муаммоларини ечимини топишга қаратилган муҳим ташаббусларини қўллаб-қувватлади.

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Президенти Матбуот хизмати сурати.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВНИНГ «БРИКС ПЛЮС» ФОРМАТИДАГИ САММИТДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Ҳурматли делегациялар раҳбарлари!

Россия Федерацияси Президенти ҳурматли Владимир Владимирович Путин Жанобларига анъанавий самимий қабул ҳамда Шарқ ва Ғарб маданиятлари уйғунлашган ва минг йиллик тарихга эга бўлган қадимий Қозон шаҳрида тадбиримизни юксак даражада ташкил этгани учун билдирилган миннатдорлик сўзларига қўшиламан.

Ҳурматли ҳамкасбларимнинг нутқлари глобал ривожланишнинг долзарб масалаларида кенг мулоқот ва очиқ муҳокамалар учун “БРИКС плюс” форматидаги учрашувлар муҳим эканини тасдиқламоқда.

Афсуски, бугунги кунда дунё жадал бўлиниб бормоқда. Инсонларга улкан азоб-уқубатлар, оғир изтироб ва ўрнини тўлдириб бўлмайдиган йўқотишлар келтираётган уруш ва можаролар сони ортмоқда.

Жаҳон иқтисодиёти ва савдосининг парчаланиб бораётгани тенгсизлик, технологик узилишлар ва протекционизмни кучайтирмоқда. Мамлакатлар ўртасида янги тўсиқлар вужудга келмоқда.

Бундай шароитда тенг ҳуқуқлилик, блоклардан холилик, бир-бирининг манфаатларини ҳисобга олиш, суверенитетга ҳурмат ва ўзининг мустақил тараққиёт йўлига эга бўлиш ҳуқуқи каби тамойилларга асосланиб ҳаракат қилаётган БРИКС ўзини кўп томонлама ҳамкорлик ҳамда шерикликнинг нуфузли ва ривожланиб бораётган тузилмаси сифатида намоён этмоқда.

Ўзаро алоқаларнинг бундай модели Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг марказий ролини сақлаган ҳолда жаҳон тартиботининг бугунгидан кўра адолатлироқ янги архитектурасини шакллантириш учун мустаҳкам асос бўлиши мумкинлигига ишонамиз.

Геосиёсий рақобат, миллий эгоизм ва мафкуравий қолиплардан холи бўлган, конструктив мулоқот йўли билан глобал муросага эришиш бўйича янграган даъватларни қўллаб-қувватлайман.

Жаҳондаги бошқарув институтларини ислоҳ қилиш ҳамда “Жануб — Жануб” ва “Шимол — Жануб” форматларидаги масъулиятли мулоқотларни кенгайтиришнинг вақти келди, деб ҳисоблаймиз.

Ҳурматли саммит иштирокчилари!

Россиянинг БРИКСга самарали раислиги даврида Ўзбекистон ушбу тузилманинг Ёшлар саммити ва Спорт ўйинларида, юридик ва парламент форумларида, хавфсизлик соҳасидаги юқори даражадаги учрашувда ва бошқа тадбирларда фаол иштирок этди.

Биз бундан буён ҳам БРИКС давлатлари билан шериклик алоқаларини фаол ривожлантириш ниятидамиз. Ушбу бирлашма доирасида очилаётган янги имкониятлардан самарали фойдаланамиз.

БРИКС мамлакатларининг глобал тенгсизлик ва иқтисодиётни инклюзив йўл билан қайта тиклаш муаммоларини ҳал этиш мақсадида ҳамкорликни ривожлантириш борасидаги фундаментал содиқлигига қўшиламиз.

Бу ўринда гап, энг аввало, ривожланаётган мамлакатларнинг ўткир ижтимоий ва экологик таҳдидларни ҳал этиш, камбағаллик даражасини камайтириш, технологик тафовутларни қисқартириш ва инфратузилмани модернизация қилишга қаратилган миллий тараққиёт дастурларини фаол қўллаб-қувватлаш ҳақида бормоқда. Бунда кўп томонлама молия институтлари муҳим ўрин тутиши мумкин ва шарт. Ўзбекистон устувор инвестициявий ва ижтимоий лойиҳаларни амалга ошириш учун БРИКСнинг янги Тараққиёт банки билан яқин ҳамкорлик ўрнатишни режалаштирган.

Биз, шунингдек, инновация, рақамли иқтисодиёт, “яшил” тараққиёт ва энергетика, тўсиқларсиз электрон тижорат каби соҳаларда амалий ҳамкорликни кенгайтиришдан манфаатдормиз.

БРИКС сунъий интеллект бўйича Тадқиқот гуруҳининг соҳадаги эҳтимолий хавфларнинг олдини олиш ва бошқарувнинг ягона стандартларини ишлаб чиқишга оид ҳамкорликдаги қўшма лойиҳаларида иштирок этишни мўлжалламоқдамиз.

БРИКСнинг БМТнинг Саноатнинг ривожланиши бўйича ташкилоти (ЮНИДО) ҳузурида ташкил этилаётган Компетенциялар марказига, шунингдек, таклиф этилаётган Инвестиция платформасига қўшилишга тайёрмиз.

БРИКСдаги шерикларимиз билан биргаликда транспорт соҳасидаги боғлиқликни кучайтириш, янги трансконтинентал йўлакларни яратиш, етказиб беришнинг ишончли логистика занжирларини шакллантириш, каботаж ташувлар тизимини ривожлантириш борасида яқиндан иш олиб бориш ниятидамиз.

(Давоми 2-бетда).

ИЧКИ ИШЛАР ОРГАНЛАРИ ХОДИМЛАРИ ВА ФАХРИЙЛАРИГА

Ҳурматли ички ишлар тизими ходимлари!

Қадрли офицер ва генераллар, сержант ва сафдорлар!

Муҳтарам фахрийлар!

Сиз, азизларни бугунги қутлуғ касб байрамингиз билан чин қалбимдан самимий муборакбод этаман.

Ушбу қувончли айёмда сизларнинг халқимиз осойишталигини таъминлаш, тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлаш, жиноятчиликка қарши курашиш, ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш борасидаги катта хизматларингизни яна бир бор миннатдорлик билан эътироф этамиз.

Ҳозирги кунда **“Барча ислоҳот ва ўзгаришлар — инсон қадрини улуғлаш учун”** деган эзгу тамойил асосида бутун юртимизда фуқароларимиз учун муносиб меҳнат ва яшаш шароитларини яратиш, аҳолининг турмуш фаровонлигини ошириш, мамлакатимизнинг халқаро майдондаги обрў-эътиборини юксалтиришга қаратилган улкан ишлар амалга оширилмоқда.

Бу борада ички ишлар органлари фаолиятини такомиллаштириш, уларни эл-юрт манфаатлари йўлида хизмат қиладиган халқчил ва профессионал тизимга айлантиришга қаратилган саъй-ҳаракатларимиз, ҳеч шубҳасиз, муҳим аҳамиятга эга бўлмоқда.

Бу ҳақда сўз юритганда, сўнгги йилларда барча маҳаллаларда хавфсиз, тинч ва осойишта муҳит яратиш, ҳудудларда илғор тажриба ва амалиётларни жорий этиш бўйича муҳим натижалар қўлга киритилаётганини таъкидлаш лозим.

Хусусан, Хива туманининг Истиқлол маҳалласи намуна сифатида белгиланиб, шу асосда 314 та криминоген вазияти оғир маҳаллада рақамлаштириш жараёни тўлиқ амалга оширилди. Ёнма-ён жойлашган, криминоген вазияти мураккаб маҳаллаларни кичик ҳудудларга ажратган ҳолда уларда янгича иш услублари орқали жамоат тартибини сақлаш бўйича Наманган шаҳар тажрибаси яратилди.

Профилактика, патруль-пост ва пробация хизматлари инспекторларининг фаолиятига замонавий рақамли технологиялар ва техник воситаларни кенг жорий этиш, ходимларнинг билим даражасини ошириш орқали ҳудудларда хавфсиз муҳит яратиш бўйича комплекс чора-тадбирлар ўтказилмоқда. Хусусан, Бухоро вилоятида маҳаллалар жамоат жойларида ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш учун кичик ҳажмдаги дронлардан фойдаланиш тажриба тариқасида йўлга қўйилди.

Энг муҳими, биз ёш авлодимизнинг соғлом ҳаёти ва келажагини таъминлаш учун гиёҳвандликнинг олдини олиш, ёшларда бундай воситаларга нисбатан кучли иммунитетни шакллантириш ҳамда уларнинг ноқонуний айланмасига, айниқса, интернет тармоқлари орқали тарқалишига чек қўйишга қаратилган миллий стратегиямизни қабул қилдик ва уни қатъий ижро этишга киришдик.

Ана шундай ислоҳотлар натижасида жиноятчиликни жиловлаш бўйича ёндашувлар тубдан ўзгарди. Ҳуқуқбузарлик содир этиши ёки ундан жабрланиши мумкин бўлган фуқароларни профилактика инспекторлари вақтида аниқлашлари ҳамда мавжуд муаммолар “маҳалла еттилиги” томонидан самарали ҳал этилиши учун ижтимоий профилактика тизими ва унинг ижтимоий-ҳуқуқий механизмлари яратилди. Жиноятчиликка оид тенденцияларни комплекс илмий ёндашувлар асосида аниқлаш, тизимлаштириш ва салбий омилларни бартараф этиш бўйича таклифларни ишлаб чиқиш мақсадида Ички ишлар вазирлиги тизимида Ўзбекистон Криминология тадқиқот институти иш бошлади.

Қайд этиш лозимки, республикамизда тинчлик ва осойишталикни мустаҳкамлаш борасида амалга оширилаётган ислоҳотлар ва уларнинг натижалари халқаро миқёсда ҳам эътироф этилмоқда. Мисол учун, Буюк Британиянинг Иқтисодиёт ва тинчлик институти томонидан ўтган йили эълон қилинган рейтинг кўрсаткичлари бўйича Ўзбекистон жаҳоннинг 121 та мамлакати орасида энг хавфсиз давлат деб тан олинди. Бундай ютуқ бизга мамнуният бағишлаш билан бирга, катта масъулият ҳам юклайди.

Азиз дўстлар!

Тизим ходимларининг касб маҳоратини ошириш, уларнинг ижтимоий-ҳуқуқий ҳимоясини кучайтириш масаласи ҳам доимо эътиборимиз марказида бўлиб келмоқда. Бу жараёнда, аввало, олис ва чекка ҳудудларда жойлашган ҳамда криминоген вазияти оғир бўлган туман ва маҳаллаларда хизмат қилаётган ходимлар меҳнатига алоҳида аҳамият берилиб, улар учун муносиб хизмат ва турмуш шароитлари яратилмоқда.

Албатта, бугуни шиддатли тараққиёт асрида ички ишлар органларининг кундалик фаолиятини инновацион ёндашувлар, рақамли технологиялар ва илм-фан ютуқларига таянган ҳолда ташкил этиш — мамлакатимизда ҳуқуқ-тартиботни янада мустаҳкамлашнинг муҳим омили эканини сизлар яхши тушунасиз.

Шунинг учун тизимда олиб борилаётган кенг кўламли ислоҳот ва янгиланишларни бундан буён ҳам изчил давом эттирамиз. Жумладан, янги турдаги жиноятлар ҳамда ахборот воситалари ёрдамида содир этилаётган ҳуқуқбузарликларга қарши курашишда таъсирчан механизмларни қўллаш, криминоген вазият бўйича “қизил” тоифада бўлиб келаётган маҳаллаларда илмий ёндашувлар асосида жиноятчиликни жиловлаш юзасидан манзилли иш олиб боришимиз, тергов сифатини ошириш орқали аҳоли ўртасида бу соҳада адолатга бўлган қатъий ишончни шакллантиришимиз лозим.

Мухтасар айтганда, ички ишлар тизимидаги ўзгаришларнинг амалий натижасини халқимиз ўз кундалик ҳаётида доимо сезиши, ҳис этиши шарт.

Ҳурматли соҳа ходимлари!

Фурсатдан фойдаланиб, сиз, азизларга ўз хизмат бурчингиз ва муқаддас қасамёдингизга доимо содиқ қолиб, Ватанимиз ва халқимизга фидокорона хизмат қилиб келаётганингиз учун чин дилдан ташаккур билдираман.

Ҳеч шубҳасиз, сизларнинг машаққатли ва шарафли меҳнатингизни муносиб рағбатлантириш келгусида ҳам давлатимиз ва жамиятимизнинг эътибор марказида бўлади.

Ушбу қутлуғ айёмда эл-юртимиз тинчлиги ва осойишталиги йўлида ҳалок бўлган мард ва жасур соҳа ходимларининг хотирасини ҳурмат ва эҳтиром билан ёд этиб, уларнинг оилалари ва фарзандларига байрам табригимиз ва эзгу тилакларимизни йўллаймиз.

Сизларни Ўзбекистон Республикаси ички ишлар органлари ходимлари куни билан яна бир бор самимий қутлаб, барчангизга мустаҳкам соғлиқ, оилаларингизга бахт-саодат, тинчлик ва файзу барака, масъулиятли фаолиятингизда улкан муваффақиятлар тилайман.

Шавкат МИРЗИЁЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

ИЧКИ ИШЛАР ОРГАНЛАРИ ХОДИМЛАРИ КУНИ МУНОСАБАТИ БИЛАН БИР ГУРУҲ ХОДИМЛАРНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Мамлакатимизда жамоат хавфсизлиги, халқимиз осойишталигини таъминлаш, тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлашга қўшган муносиб ҳиссаси, жиноятчиликка қарши курашиш, профилактика ишлари самарадорлигини ошириш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари, қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш борасидаги алоҳида хизматлари, муқаддас қасамёдига содиқ қолиб, шарафли бурчини бажаришда мардлик ва жасорат намунасини кўрсатгани, соҳада профессионал кадрларни тайёрлаш, ёш авлодни Ватанга муҳаббат ва садоқат руҳида тарбиялаш йўлидаги ибратли фаолияти учун қуйидагилар мукофотлансин:

«Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси» фахрий унвони билан

Алматов Закиржон — Ўзбекистон Республикаси ички ишлар вазирининг маслаҳатчиси

«Мардлик» ордени билан

Мардонкулов Нодиржон Кодиржонович (марҳум) — Фарғона вилояти Данғара тумани ички ишлар бўлими профилактика катта инспектори

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг эллик тўққизинчи ялпи мажлиси тўғрисида

АХБОРОТ

24 октябрь куни Тошкент шаҳрида Олий Мажлис Сенати мажлислар залида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг эллик тўққизинчи ялпи мажлиси ўз ишини давом эттирди.

Унда Сенат, ҳукумат аъзолари, вазирлик ва идораларнинг вакиллари, Сенат ҳузуридаги Ёшлар парламенти аъзолари ҳамда оммавий ахборот воситалари ходимлари қатнашди.

Ялпи мажлисни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Раиси Танзила Норбоева олиб борди.

Ялпи мажлис Сенатнинг “YouTube” тармоғидаги саҳифаси орқали тўғридан-тўғри ёритиб борилди.

Ялпи мажлиснинг иккинчи куни дастлаб “Ўзбекистон Республикасининг Жиноят-процессуал кодексига қўшимчалар ва ўзгартириш киритиш тўғрисида”ги қонун муҳокамаси бўлиб ўтди.

(Давоми 3-бетда).

Халқ сўзи
www.xs.uz /xalqsuzi.uz @xs_uz
2024 йил 25 октябрь

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВНИНГ «БРИКС ПЛЮС» ФОРМАТИДАГИ САММИТДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Шунингдек, озиқ-овқат ва энергетика хавфсизлигини таъминлаш, иқлим ўзгаришларининг салбий оқибатларини бартараф этиш, соғлиқни сақлаш масалалари ҳам бизнинг эътиборимиз марказида бўлади.

Ташкилот доирасида ишбилармонлар ўртасидаги алоқаларни ривожлантиришни қўллаб-қувватлаймиз.

Барча манфаатдор мамлакатларга БРИКСнинг Ишбилармонлар кенгашига қўшилиш имкониятларини кўриб чиқишни таклиф этамиз.

Ҳурматли ҳамкасблар!

БРИКС маконида халқаро терроризм билан боғлиқ хавф ва таҳдидларга қарши курашиш масалалари, ҳеч шубҳасиз, шериклигимизнинг устувор йўналиши бўлиб қолади.

Радикаллашув ва экстремистик ғояларнинг, аввало, ёшлар ўртасида тарқалишининг олдини олишга алоҳида эътибор қаратишимиз зарур.

Яқин Шарқдаги тобора кескинлашиб бораётган можаро бизни ҳам ташвишга солмоқда. Бу минтақа қўшни мамлакатлар ва йирик давлатларнинг бу можарога тортилиши билан глобал инқирознинг йирик ўчоғига айланиб бормоқда.

Биз Ғазо ва Ливандаги мисли кўрилмаган гуманитар фожиани қалбимиздаги оғриқ ҳисси билан қабул қиляпмиз. Тинч аҳоли, айниқса, болаларнинг бегуноҳ қурбон бўлишини ҳеч қандай сиёсий мақсадлар оқлай олмайди.

Бугунги кунда ўт очишни зудлик билан тўхтатиш ва жабрланганларга шошилинч ёрдам кўрсатиш кечиктириб бўлмайдиган вазифалардир. Исроил — Фаластин муаммосининг ягона ечими — “икки халқ учун икки давлат” тамойили асосида можарони тинч йўл билан ҳал қилиш бўлиб қолмоқда, деб ҳисоблаймиз.

Глобал ва минтақавий хавфсизлик ҳақида гапирганда, Афғонистон муаммосини четлаб ўтиш мумкин эмас. Бизнинг умумий вазифамиз — ушбу мамлакатни яккалаш эмас, балки Афғонистон халқига ва унинг амалдаги ҳокимиятига ижтимоий-иқтисодий ривожланиш, тинч қурилиш ва тараққиётнинг долзарб муаммоларини ҳал этишда ёрдам кўрсатишдир.

Ҳурматли саммит иштирокчилари!

Ўзбекистон барқарор тараққиётнинг умумий мақсадларига эришиш учун БРИКС мамлакатлари билан яқин ва ўзаро манфаатли ҳамкорликка тайёр.

Эътиборингиз учун раҳмат.

ГЛОБАЛ РИВОЖЛАНИШНИНГ ДОЛЗАРБ МАСАЛАЛАРИ БЎЙИЧА КЕНГ МУЛОҚОТ ВА ОЧИҚ МУҲОКАМАЛАР МАЙДОНИ

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Таъкидланганидек, Ўзбекистон устувор инвестициявий ва ижтимоий лойиҳаларни амалга ошириш учун БРИКСнинг янги Тараққиёт банки билан яқин ҳамкорлик ўрнатишни режалаштирган ҳамда инновация, рақамли иқтисодиёт, “яшил” тараққиёт ва энергетика, тўсиқларсиз электрон тижорат каби соҳаларда амалий ҳамкорликни кенгайтиришдан манфаатдор.

Шунингдек, Ўзбекистон БРИКС сунъий интеллект бўйича Тадқиқот гуруҳининг қўшма лойиҳаларида иштирок этиш, ЮНИДО ҳузурида ташкил этилаётган Компетенциялар марказига, шунингдек, таклиф этилаётган Инвестиция платформасига қўшилиш ниятида.

Президентимиз Ўзбекистон БРИКСдаги шериклари билан биргаликда транспорт соҳасидаги боғлиқликни кучайтириш, янги трансконтинентал йўлакларни яратиш, етказиб беришнинг ишончли логистика занжирларини шакллантириш, каботаж ташувлар тизимини ривожлантириш борасида яқиндан иш олиб боришга тайёрлигини билдирди.

Озиқ-овқат ва энергетика хавфсизлигини таъминлаш, иқлим ўзгаришларининг салбий оқибатларини бартараф этиш, соғлиқни сақлаш масалаларида ҳам ҳамкорлик қилиш муҳим экани қайд этилди.

Ташкилот доирасида ишбилармонлар ўртасидаги алоқаларни ривожлантиришни қўллаб-қувватлаб, давлатимиз раҳбари барча манфаатдор мамлакатларга БРИКСнинг Ишбилармонлар кенгашига қўшилиш имкониятларини кўриб чиқишни таклиф этди.

Халқаро терроризм билан боғлиқ хавф ва таҳдидларга қарши курашиш ҳақида сўз юритар экан, Ўзбекистон раҳбари радикаллашув ва экстремистик ғояларнинг, аввало, ёшлар ўртасида тарқалишининг олдини олишга алоҳида эътибор қаратиш зарурлигини кўрсатиб ўтди.

Яқин Шарқдаги можаро тобора кескинлашиб бораётгани, бу минтақа қўшни мамлакатлар ва йирик давлатларнинг бу можарога тортилиши билан глобал инқирознинг йирик ўчоғига айланиб бораётгани алоҳида ташвиш билан қайд этилди.

— Биз Ғазо ва Ливандаги мисли кўрилмаган гуманитар фожиани қалбимиздаги оғриқ ҳисси билан қабул қиляпмиз. Тинч аҳоли, айниқса, болаларнинг бегуноҳ қурбон бўлишини ҳеч қандай сиёсий мақсадлар оқлай олмайди, — деди Шавкат Мирзиёев.

Бугунги кунда ўт очишни зудлик билан тўхтатиш ва жабрланганларга шошилинч ёрдам кўрсатиш кечиктириб бўлмайдиган вазифалар экани таъкидланди.

— Исроил — Фаластин муаммосининг ягона ечими — “икки халқ учун икки давлат” тамойили асосида можарони тинч йўл билан ҳал қилиш бўлиб қолмоқда, — деди Президент.

Афғонистон муаммосига тўхталиб, давлатимиз раҳбари ушбу мамлакатни яккалаш эмас, балки Афғонистон халқига ва унинг амалдаги ҳокимиятига ижтимоий-иқтисодий ривожланиш, тинч қурилиш ва тараққиётнинг долзарб муаммоларини ҳал этишда ёрдам кўрсатиш умумий вазифа эканини қайд этди.

Сўзининг якунида Ўзбекистон етакчиси барқарор тараққиётнинг умумий мақсадларига эришиш учун БРИКС мамлакатлари билан яқин ва ўзаро манфаатли ҳамкорликка тайёрлигини таъкидлади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев БРИКС саммити доирасида Вьетнам Социалистик Республикаси Бош вазири Фам Минь Тинь билан учрашув ўтказди.

Учрашувда Ўзбекистон билан Вьетнам ўртасидаги кўп қиррали ҳамкорлик ва амалий алоқаларни, айниқса, савдо-иқтисодиёт ва инвестиция соҳаларини ривожлантириш масалалари муҳокама қилинди.

Ҳукуматлараро ва идоралараро мулоқотларга тизимли тус бериш зарурлиги таъкидланди. Томонлар келгуси йил бошида Ханой шаҳрида Савдо-иқтисодий масалалар бўйича қўшма комиссиянинг навбатдаги йиғилишини, шунингдек, бизнес форуми ва саноат кўргазмасини ўтказишга келишиб олдилар.

Янги лойиҳаларни илгари суриш мақсадида нефть-кимё, электротехника, тўқимачилик, қишлоқ хўжалиги ва бошқа соҳаларда саноат кооперациясини ривожлантириш дастурини тайёрлаш таклиф этилди. Ишбилармонлик ва сайёҳлик алоқаларини, шу жумладан, визасиз тартиб жорий этиш орқали кенгайтиришга алоҳида эътибор қаратилди.

Бўлажак олий ва юқори даражадаги учрашувлар жадвали кўриб чиқилди. Бош вазир Фам Минь Тинь Ўзбекистон Президентини расмий ташриф билан Вьетнамга келишга таклиф этди.

Шу билан Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Қозон шаҳрига амалий ташрифи якунланди.

ЎзА.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

ИЧКИ ИШЛАР ОРГАНЛАРИ ХОДИМЛАРИ КУНИ МУНОСАБАТИ БИЛАН БИР ГУРУҲ ХОДИМЛАРНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

«Дўстлик» ордени билан

Горбацевич Виктория Александровна — Сирдарё вилояти Сирдарё тумани ички ишлар бошқармаси ҳузуридаги тергов бўлими катта терговчиси

«Жасорат» медали билан

Муродов Журабек Мухамадиевич — Самарқанд вилояти Оқдарё тумани ички ишлар бўлими бошлиғининг биринчи ўринбосари

Суяров Шерзод Рахматуллаевич — Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги ўта муҳим ишлар бўйича тезкор вакили

«Содиқ хизматлари учун» медали билан

Аскаров Уктам Бахромович — Бухоро вилояти Ички ишлар бошқармаси бошлиғининг ўринбосари — жамоат хавфсизлиги хизмати бошлиғи

Қодиров Сайидакбар Махаматсодиқович — Андижон вилояти Ички ишлар бошқармаси йўл ҳаракати хавфсизлиги бошқармаси йўл-патруль хизмати инспектори

Қўшбармоқов Улуғбек Сангиркулович — Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Марказий тергов ҳибсхонаси ходими

Мирсадиков Дилмурод Мирхамдамович — Тошкент шаҳар Учтепа тумани бўйича Ички ишлар органлари фаолиятини мувофиқлаштириш бошқармаси бошлиғи

Муйдинова Гулнора Тошпулатовна — Фарғона вилояти Ички ишлар бошқармаси эксперт-криминалистика бўлими бош эксперти

Сайидов Нодирбек Баҳодирович — Тошкент вилояти Олмалиқ шаҳар ички ишлар бўлими бошлиғи

Хожиева Мархабо Хикматиллаевна — Навоий шаҳар ички ишлар бошқармаси ҳузуридаги тергов бўлими катта терговчиси

Худаяров Низомжон Ражаббаевич — Хоразм вилояти Хонқа тумани ички ишлар бўлими профилактика катта инспектори

«Соғлом турмуш» медали билан

Адилова Гулшод Пулатовна — Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси тиббиёт бўлими бош шифокори

«Шуҳрат» медали билан

Алибоев Маматали Ҳазратқулович — Сурхондарё вилояти Ички ишлар бошқармаси йўл ҳаракати хавфсизлиги бошқармаси йўл-патруль хизмати инспектори

Дустов Зафар Абирович — Жиззах вилояти Арнасой тумани ички ишлар бўлими бошлиғининг ўринбосари

Индиаминов Фаррух Нуриддинович — Самарқанд шаҳар бўйича Ички ишлар органлари фаолиятини мувофиқлаштириш бошқармасининг 8-сон ички ишлар бўлими бошлиғи

Казахбаев Малик Пердебаевич — Қорақалпоғистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги жамоат тартибини сақлаш бошқармаси патруль-пост хизмати инспектори

Кучкаров Турғун Рахимбаевич — Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Академияси бошлиғи ўринбосари — ички ишлар органлари фаолиятини услубий таъминлаш маркази бошлиғи

Қосимов Уткирбек Соибжонович — Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги бўлим бошлиғи

Ниязов Феруз Жуманазарович — Қашқадарё вилояти Қарши тумани ички ишлар бўлимининг 1-сон ички ишлар бўлинмаси бошлиғи

Хидиров Юсуфжон Илхомжонович — Наманган вилояти Транспортда хавфсизликни таъминлаш бошқармаси бошлиғи

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш. МИРЗИЁЕВ

Тошкент шаҳри,
2024 йил 23 октябрь

Учрашув

САЙЛОВ ЮҚОРИ САВИЯДА ЎТИШИГА ИШОНЧ БИЛДИРИЛДИ

Марказий сайлов комиссиясида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва маҳаллий Кенгашлар депутатлигига сайловларни кузатиш бўйича кузатувчилар миссияси ва халқаро ташкилотлар вакиллари иштирокида учрашувлар ташкил этилди.

Дастлаб Марказий сайлов комиссияси Раиси З. Низомхўжаев Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотининг қисқа муддатли кузатувчилар миссияси махсус мувофиқлаштирувчиси ва раҳбари, ЕХҲТ Парламент Ассамблеясининг Иқтисодий ишлар, фан, технологиялар ва атроф-муҳит бўйича бош қўмита раиси Азей Гулиев билан учрашди.

Мулоқот чоғида 2024 йил 27 октябрь куни бўлиб ўтадиган Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва маҳаллий Кенгашлар депутатлигига сайловларга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш билан боғлиқ жараёнларга ҳамда халқаро ташкилотларнинг бўлажак сайловларни кузатиш миссияларининг натижалари бўйича ҳисобот ва хулосалардаги тавсияларни миллий қонунчилик ва амалиётга имплементация қилиш, сайловларга оид ҳуқуқий базани такомиллаштириш борасида олиб борилаётган ишларга тўхталиб ўтилди.

Шунингдек, бу галги сиёсий тадбир аралаш сайлов тизими асосида ўтказилиши ва унинг ўзига хос хусусиятлари, миллий сайлов амалиётига татбиқ этилган янгиликлардан яна бири — “E-Saylov” ахборот тизими ва унинг ўзига хос афзалликлари, аёллар ва ногиронлиги бўлган инсонларга яратиб берилаётган шароитлар юзасидан батафсил маълумот берилди.

Сўнгра Ҳиндистон сайлов комиссияси Бош комиссари Раджив Кумар билан учрашув ўтказилди.

Унда Ўзбекистон ва Ҳиндистон Марказий сайлов комиссиялари ўртасидаги ўзаро алоқалар мустаҳкамланиб бораётгани, мазкур дўстона муносабатлар ва ҳозирда Ҳиндистон МСК раислик қилаётган Осиё Сайлов органлари ассоциацияси доирасида тажриба алмашинувининг йўлга қўйилгани алоҳида эътироф этилди.

Шундан келиб чиқиб, мазкур алоқаларни янада кенгайтириш мақсадида Ҳиндистон сайлов комиссияси ҳамда Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси ўртасида ҳамкорлик меморандуми имзоланди.

Таъкидланганидек, меморандум доирасида сайловлар соҳасида тажриба алмашинуви ва малака ошириш лойиҳалари такомиллаштириб борилади.

Учрашув иштирокчилари сайлов қонунчилигидаги янгиликлар билан танишар экан, сайлов тартиб-тамойилларини такомиллаштириш бўйича олиб борилаётган саъй-ҳаракатларга ижобий баҳо бериб, бу бўлажак сайловларнинг умумэътироф этилган халқаро демократик тамойиллар асосида ҳамда юқори даражада ўтказилишига хизмат қилишига ишонч билдирди.

«Халқ сўзи».

КУЧЛИ РАҚОБАТ МУҲИТИДАГИ ФАОЛ ТАШВИҚОТ

Жорий йилнинг 27 октябрида Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва халқ депутатлари маҳаллий Кенгашларга сайловлар аралаш сайлов тизими асосида бўлиб ўтади. Мамлакатимиз тарихида илк маротаба ўтказилаётган аралаш сайлов тизими, шубҳасиз, партияларнинг сайловолди ташвиқотининг ҳар жиҳатдан такомиллашувига хизмат қилмоқда.

Сайлов — давлат ҳокимиятини шакллантиришда халқнинг иштирокини таъминловчи муҳим сиёсий жараён ҳисобланади. Аралаш сайлов тизимида номзодлар ҳамда сиёсий партиялар ўртасида рақобатли кураш муҳити вужудга келади. Бу кураш майдонида кимнинг ғоялари кучли, кимнинг хатти-ҳаракатлари таъсирли бўлади, ким ўз имижини ва сайловолди дастурини пухта тайёрлайди ва умуман, ким сайловда ғалаба қозонади — буларнинг барчаси сайлов ташвиқотларини самарали ташкиллаштириш ва олиб боришга боғлиқ.

Мамлакатимизда сайловолди ташвиқотини амалга оширишнинг ташкилий-ҳуқуқий асослари шакллантирилган. Ўзбекистон Республикаси **Сайлов кодексининг 44-моддасида** сайловолди ташвиқоти — сайлов кампанияси даврида амалга ошириладиган ва сайловчиларни номзодни ёки сиёсий партияни ёқлаб овоз беришга ундашга қаратилган фаолиятдир, деб кўрсатилган. Шунингдек, депутатликка номзодлар ва сиёсий партиялар сайловолди ташвиқотини олиб бориш борасида тенг ҳуқуқларга эга экани ҳамда сайловолди ташвиқотини олиб боришдаги тақиқлар ва ман қилинган ҳолатлар белгиланган. **Марказий сайлов комиссиясининг 2024 йил 2 июлдаги** қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси, халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашлари депутатлигига номзодларнинг ва сиёсий партияларнинг сайловолди ташвиқотини олиб бориш тартиби тўғрисида”ги Низом депутатликка номзодлар ва сиёсий партияларнинг сайловолди ташвиқотини олиб боришини батафсил тартибга солади.

Таъкидлаш лозимки, сайловларнинг фаол ўтиши ва унинг натижалари кўп жиҳатдан сайловолди ташвиқотларига боғлиқ. Чунки муайян номзод ва партия учун овоз беришга ундашга қаратилган саъй-ҳаракатлар номзод ва партияларнинг имижи, сайловчилар эътиборини жалб қиладиган ғоялари, ижтимоий-иқтисодий тизимни янада ривожлантиришга бағишланган мақсад ва вазифаларига боғлиқ. Сайловчилар овози учун кураш сиёсий партиялардан сайловолди ташвиқотини олиб боришда юқори **профессионал ёндашувни** талаб қилади. Зеро, номзод ва партия имижини шакллантириш — **сайловолди ташвиқотининг зарурий ва ҳал қилувчи босқичларидан бири**. Бу жараён тарғибот кампаниясида номзод ва партиянинг профили шакллантирилади ва сайловчиларнинг сайлов кунидаги танловига бевосита таъсир кўрсатади.

Таъкидлаш лозимки, сайловларнинг **аралаш сайлов тизими** асосида бўлиб ўтиши сайловолди ташвиқотини икки усулда олиб боришни тақозо қилади: мажоритар тизим асосида округлардан сайланадиган номзодларнинг сайловолди ташвиқоти ва пропорционал тизим асосида, яъни ягона сайлов округи бўйича партияларнинг сайловолди ташвиқоти.

Самарали сайловолди ташвиқотини ташкил этиш учун сайловчилар базасини яхши ўрганиш керак. Маълумки, ҳар қандай сайловда **электорат уч гуруҳга** бўлинади: ўз электорати, рақибларининг электорати ва қарор қабул қилмаганлар, яъни бетарафлар. Сайловолди ташвиқотининг самараси ва натижадорлигини ошириш учун, *биринчидан,* бетараф сайловчиларни мумкин қадар ўз тарафдорига айлантириш. *Иккинчидан,* олдинги сайлов натижалари ва ижтимоий сўровнома тадқиқотлари ушбу уч гуруҳ электоратнинг ҳар бирига қайси масалалар тегишли эканига урғу қаратган ҳолда улар билан мулоқотга киришиш. *Учинчидан,* барча сайловчининг қўллаб-қувватлашини кутиш эмас, балки аниқ электоратга қаратилган саъй-ҳаракатни бажариш. *Тўртинчидан,* кучли ташвиқот ва тарғиботга аҳамият қаратиш керак.

Сиёсий партиялар **сайловолди ташвиқотида ўзларининг устунлик томонларини** сайловчиларга кўрсата олиши ва тарғибот кампаниясида сайловолди дастуридаги энг муҳим ғоя ва мақсадларини ёритишга урғу қаратиши керак. Сайловолди ташвиқотини муваффақиятли олиб бориш партия ва номзодларнинг мукаммал тайёргарлигини талаб этади.

Сайлов округлари бўйича номзодлар ўз сайловолди ташвиқотида сайлов округининг ижтимоий-иқтисодий ривожи, аҳолисининг демографик тузилиши, турмуш тарзини, ҳаёт даражасини чуқур ва ҳар томонлама ўрганиши, энг муҳими уларнинг ўз ҳудудини ривожлантириш билан боғлиқ таклифларини эътиборга олган ҳолда олиб бориши керак.

Ягона округ бўйича сайловолди ташвиқотида асосий омил сиёсий партия ғоялари ва сайловолди дастурий мақсад ва вазифалари ҳисобланади. Партиялар сайловолди дастурининг мақсад ва вазифаларини сайловчиларга етказишда унинг тарғибот кампанияси муҳим роль ўйнайди.

Бугун мамлакатимизда сиёсий партиялар амалдаги қонунчилик талабларига мувофиқ сайловолди ташвиқотларини фаол олиб боришмоқда. Партиялар веб-саҳифаларида, давлат ва нодавлат оммавий ахборот воситаларида, газета ва журналларда ўз сайловолди дастурларининг мақсад ва вазифаларини кенг тарғиб қилмоқда. Партия етакчилари ва фаолларининг ОАВдаги чиқишлари уларнинг жамиятимизни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш бўйича аниқ таклиф ва ғояларга эгалигидан далолат беради. Бу, шубҳасиз, сайловчилар эътиборини тортади ва ўз ғояларига, мақсадларига ва истиқболдаги режаларига мос ташаббусларни илгари сураётган партияларни танлашига асос бўлади.

Ишонч билан қайд этиш лозимки, сайловолди ташвиқотлари Сайлов кодекси асосида очиқ ва шаффоф олиб борилмоқда. Хусусан, ОАВда депутатликка номзод ва сиёсий партиялар вакилларининг чиқишлари, жамоат жойларда депутатликка номзодга ва сиёсий партияларга оид плакатлар, баннерлар, ижтимоий тармоқларда номзод ва сиёсий партия учун овоз беришга чорловчи видео ва аудироликларни кўриш мумкин. Бу сайловолди ташвиқотларининг очиқ ва ўзаро тенг рақобат асосида ўтаётганини кўрсатади.

Бу йилги сайловолди ташвиқотларида **теледебатлар муҳим ўрин тутмоқда**. Биламизки, хорижий давлатларда сайлов жараёнларида теледебатлар кенг йўлга қўйилган ва унга алоҳида тайёргарлик кўришади. Бу билан махсус имижмейкер ва спичрайтерлар шуғулланади. Чунки номзодлар ва партия вакилларининг теледебатлардаги чиқишлари бўлажак сайлов натижаларига таъсир қилади. Бугун барча сиёсий партия теледебатларда ўзларини мукаммал кўринишда намоён қилмоқда, сайловолди дастурларини халққа тушунарли тилда, мазмунли ва қизиқарли тарзда етказиб бермоқда. Бу уларнинг сайловолди ташвиқотлари жараёнида профессионаллиги юксалиб бораётганини кўрсатади. Баҳс-мунозараларда партиялар ўзларининг кучли томонларини намоён этмоқда. Теледебатларда келгуси 5 йилдаги мақсад ва вазифаларининг муҳим жиҳатларини ишончли ва асосли тарзда баён этмоқда.

Теледебат сайловчилар ва партияларни бир-бирига яқинлаштириши баробарида ҳар бир овоз учун партиялар ўртасидаги рақобат кучайиб бораётганини ҳам яққол кўрсатди. Умуман, бугунги сайловолди ташвиқотлари кучли парламентаризмнинг шаклланишидан дарак бермоқда.

Демак, сайловолди ташвиқоти бўлажак сайловда сайловчиларнинг максимал қўллаб-қувватлашига эришиш мақсадида вакиллик органларига номзодлар ва уларнинг партиялари томонидан сайлов курашида олиб бориладиган ташвиқот тадбирлари мажмуи ҳисобланади ва уларнинг самарали ташкил этилиши сайловларда номзодлар ва партияларнинг муваффақиятини таъминлайди. Бу йилги сайлов жараёнлари партиялар ва уларнинг номзодлари ўртасида кучли рақобат муҳитида бўлиб ўтаётгани билан ажралиб туради.

Равшан ҒОЗИЕВ,
Тошкент давлат шарқшунослик университети доценти вазифасини бажарувчи (PhD).

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг эллик тўққизинчи ялпи мажлиси тўғрисида

АХБОРОТ

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Қонунда озодликдан маҳрум этилган шахсларни улар жазо ўташини давом эттириш учун, шунингдек, руҳий касалликка чалинган шахсларни мажбурий даволаш учун бериш ва қабул қилиш асослари, шартлари ҳамда рад этиш тўғрисидаги қоидаларни киритиш назарда тутилган.

Қонун хорижий давлатлар судлари қарорларини тан олиш ва ижрога қаратиш тартиби, шахсларни ўтказиш билан боғлиқ харажатлар ва бошқа масалаларга доир қоидаларни қамраб олган.

Қонунда маҳкумларни жазони ўташни давом эттириш ёхуд руҳий касалликка чалинган шахсларни мажбурий даволаш учун Ўзбекистон Республикасига қабул қилиш тўғрисидаги мурожаатларни кўриб чиқиш тартиби ҳам аниқ белгиланмоқда.

Мазкур қоидалар белгиланиши миллий қонунчиликда маҳкумларни топшириш тартибининг норматив-ҳуқуқий асосини шакллантириб, Ўзбекистон Республикаси халқаро шартномалар бўйича ўзининг мажбуриятларини янада тўлиқ даражада ижро этишига имконият беради.

Муҳокама давомида қонун маҳкумни унга белгиланган жазони ўз давлатида ўташи орқали уни ижтимоий реабилитация қилишни жадаллаштиришга, шунингдек, хориждаги фуқароларнинг ҳуқуқий ҳимоя қилинишига хизмат қилиши таъкидланди.

Қонун сенаторлар томонидан маъқулланди.

Шундан сўнг Сенатнинг эллик тўққизинчи ялпи мажлисида сенаторлар томонидан “Ўзбекистон Республикаси Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексининг 206 ва 248-моддаларига ўзгартиришлар ва қўшимча киритиш ҳақида”ги Қонун кўриб чиқилди.

Таъкидланганидек, озодликдан маҳрум қилиш билан боғлиқ бўлмаган жазоларни ижро этиш, пробация бўлинмалари назорати остидаги шахсларнинг хулқ-атвори устидан таъсирчан назоратни амалга ошириш бўйича янги тизим яратилди. Бу борада 2024 йил 7 август куни “Пробация тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни қабул қилинди.

Ушбу тизим доирасида маъмурий назорат ва пробация назоратидаги шахсларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ҳамда қонуний манфаатларини таъминлаш, уларнинг ҳаёти ва соғлигини муҳофаза қилиш, маънавий ва жисмоний жиҳатдан ривожланиши учун шарт-шароитлар яратиш бўйича кенг кўламли ишлар амалга оширилмоқда.

Шу билан бирга, бугунги кунда мамлакатимизда маъмурий назорат ва пробация назоратидаги шахслар ўртасида кенг қамровли профилактика чора-тадбирлари амалга оширилишига қарамасдан маъмурий назорат ва пробация назоратидаги шахслар томонидан содир этилаётган ҳуқуқбузарликлар сони ортиб бормоқда.

Бу эса мазкур йўналишдаги ҳуқуқий таъсир чораларининг қайта кўриб чиқилишини талаб этмоқда.

2023 йилда маъмурий назорат қонуни таъсири остига тушувчи 5 529 нафар шахсга нисбатан маъмурий назорат ўрнатилган. 2024 йилнинг 9 ойида 5 689 нафарни ташкил этган ва бу тоифадаги шахслар 160 нафарга ортган.

Бундан ташқари, 2023 йилда 83 763 нафар шахс ички ишлар органларининг пробация назоратида турган бўлса, 2024 йилнинг 9 ойида бу кўрсаткич 86 226 нафарни ташкил этган, яъни жорий йилда бундай шахслар 2 463 тага кўпайган.

2023 йилда маъмурий назоратда турган 4 167 нафар шахс судлар томонидан ўрнатилган тақиқ (чеклов)ларга риоя қилмаганлиги учун уларга биринчи маротаба маъмурий баённомалар расмийлаштирилган. 2024 йилнинг 9 ойида 3 153 нафар шахсга маъмурий баённомалар тузилган.

Айнан шу тоифадаги шахслар судлар томонидан белгиланган тақиқ (чеклов)ларга бир неча бор риоя қилмаганлиги учун 2023 йилда 717 нафар ва 2024 йилнинг 9 ойида эса 637 нафар шахс Жиноят кодексининг 226-моддаси (Маъмурий назорат қоидаларини бузиш) бўйича жавобгарликка тортилган.

Бугунги кунда суд томонидан белгиланган чекловлар ва мажбуриятларга риоя этмаётган пробация назоратидаги шахслар томонидан ҳуқуқбузарликлар содир этилаётгани туфайли, шу жумладан, оғир ёки ўта оғир жиноятларнинг олдини олиш бўйича тезкор ҳамда таъсирчан чоралар кўрилишини таъминлаш мақсадида ички ишлар органлари пробация бўлинмалари ходимларига қўшимча ваколатларни бериш зарурати юзага келмоқда.

Шу боис Ички ишлар вазирлиги томонидан назорат остида турган махсус тоифа шахслар ўртасида қонун устуворлигини таъминлаш, уларда қонунга итоаткор хулқ-атворни, инсонга, меҳнатга, ижтимоий турмуш қоидалари ва анъаналарига ҳурмат муносабатини шакллантириш мақсадида қонун лойиҳаси ишлаб чиқилди.

Муҳокама қилинган қонун билан Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 206-моддаси санкция қисмига амалда бўлган жарима жазосидан ташқари маъмурий қамоқ жазоси ҳам киритилмоқда.

Пробация бўлинмалари ходимларининг назорати остидаги шахс томонидан ҳуқуқбузарлик содир этилган тақдирда унга нисбатан маъмурий баённома тузиш учун уни ҳудудийлик жиҳатдан яқин орада жойлашган таянч пункти профилактика инспекторининг олдига олиб бориб, маъмурий баённома расмийлаштириш керак, бу пробация ходимининг иш самарадорлигига салбий таъсир кўрсатиб, ортиқча вақт сарфланишига сабаб бўлмоқда.

Шу боис муҳокама қилинаётган қонун билан Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 248-моддаси тўртинчи қисмига қўшимча ва ўзгартириш киритиш орқали ички ишлар органларининг 185[2] ва 187-моддалари бўйича пробация назоратидаги шахсларга нисбатан маъмурий ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги баённомани тузиш ваколатини пробация хизматининг катта инспектори ва инспекторига бериш нормаси белгилаб қўйилмоқда.

Қонуннинг қабул қилиниши махсус тоифадаги шахслар томонидан содир этилган ҳуқуқбузарлик ҳолатлари бўйича аниқланган жойнинг ўзида таъсир чораларини қўллашга, ушбу тоифа шахслар билан олиб борилаётган ишлар самарадорлигининг ошишига ҳамда фуқароларнинг беҳуда оворагарчиликларининг олди олинишига хизмат қилади.

Муҳокамадан сўнг қонун сенаторлар томонидан маъқулланди.

Шунингдек, Сенатнинг навбатдаги ялпи мажлисида “Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига рақамли далиллар билан ишлаш тизимини такомиллаштиришга қаратилган ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”ги қонун кўриб чиқилди.

Бугунги кунда миллий процессуал қонунчилик ҳужжатларида электрон (рақамли) далиллар тушунчаси, улардан фойдаланиш тартиби ва шу билан боғлиқ масалалар назарда тутилмаган.

Акмал МУҲАММАДОВ олган сурат.

Электрон (рақамли) далилларга қандай маълумотлар киритилиши ҳақидаги масалалар ҳуқуқий тартибга солинмаган.

Шу сабабли мазкур қонун билан амалдаги қатор кодекслар ва қонунларга электрон маълумотлар ҳамда рақамли далиллар тушунчаси, рақамли далилларни тўплаш, тақдим этиш, мустаҳкамлаш, кўздан кечириш, текшириш ва баҳолаш, уларни сақлаш, қайтариш, шунингдек, йўқ қилиш тартибини белгиловчи тегишли ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш назарда тутилмоқда.

Жумладан, электрон маълумотларга электрон қурилмалардан ва ахборот тизимларидан, шунингдек, ахборот технологияларидан фойдаланган ҳолда яратиладиган, ишлов бериладиган ҳамда сақланадиган маълумотлар киритилиши қайд этилмоқда.

Мазкур қонун билан терговга қадар текширувни амалга ошираётган органнинг мансабдор шахси, суриштирувчи, терговчи, прокурор ёки суд тергов ва суд жараёнлари иштирокчилари томонидан тақдим этилган электрон маълумотларни мутахассис иштирокида қабул қилиб олиши, электрон маълумотлар мавжуд бўлган бирламчи электрон жисмларни кўздан кечириши кераклиги борасида аниқ тартиб белгиланмоқда.

Шунингдек, қонунда рақамли далиллар тушунчаси ҳам қайд этилмоқда. Унга кўра иш учун аҳамиятга эга бўлган ҳолатлар тўғрисидаги электрон маълумотлар, шу жумладан, электрон файллар, аудио ва видеоёзувлар, Интернет жаҳон ахборот тармоғида сақланаётган ва бошқа электрон маълумотлар рақамли далил бўлиши мумкинлиги кўрсатилмоқда.

Мазкур қонуннинг қабул қилиниши Ўзбекистоннинг халқаро рейтинг ва индекслардаги ўрнини яхшилашга, қонунчиликдаги бўшлиқларни бартараф этишга ҳамда одил судлов сифатини ошириш ва суд иш юритувини такомиллаштиришга хизмат қилади.

Қонун сенаторлар томонидан маъқулланди.

Шу билан бирга, Сенатнинг эллик тўққизинчи ялпи мажлисида “Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ҳайвонот ва ўсимлик дунёсининг муҳофазасини кучайтиришга қаратилган қўшимча ва ўзгартиришлар киритиш тўғрисида”ги қонун кўриб чиқилди.

Бугунги кунда ноқонуний ов қилиш, браконьерлик туфайли ҳайвонот ва наботот турлари сони тобора камайиб бормоқда. Натижада экологик вазият кескинлашяпти, бу эса жамоатчиликнинг ҳақли эътирозларига сабаб бўлмоқда.

Қурилиш ва бошқа ишларни амалга оширишда кимёвий, биологик ва бактериологик воситалардан фойдаланган ҳолда қасддан дарахтларни қуритиш ҳолатлари учраётганини ОАВ орқали кўриб гувоҳи бўлмоқдамиз.

Шунингдек, сув ҳавзаларида турли ноқонуний усуллар ёрдамида, хусусан, электр токи, портловчи ва кимёвий моддалар ҳамда биологик препаратларни қўллаган ҳолда балиқ овлаш ортиб бормоқда. Бу балиқ захиралари қирилиб кетишига, турлари йўқ бўлиб кетишига сабаб бўлмоқда.

Амалдаги қонунчилигимизда бундай қилмишлар учун жазо чораларининг енгиллиги эса браконьерларга жуда қўл келмоқда.

Боз устига, экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш органлари давлат инспекторининг қонуний фаолиятига тўсқинлик қилганлик, кўрсатмаларини бажармаслик учун белгиланган санкция мазкур йўналишдаги ҳуқуқбузарликлар профилактикаси самарадорлигини таъминлаш имконини бермаяпти.

Таъкидланганидек, таклиф этилаётган қонун билан амалдаги 2 та кодекс ва 2 та қонунга ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш назарда тутилмоқда.

Жумладан, Жиноят кодексига ҳайвонот ёки ўсимлик дунёсидан фойдаланиш тартибини бузганлик учун жавобгарликни кучайтиришга қаратилган ўзгартириш ва қўшимчалар киритилмоқда.

Хусусан, электр токини, портловчи, кимёвий моддаларни ёки биологик препаратларни қўллаган ҳолда ов қилиш ёхуд балиқ овлаш учун базавий ҳисоблаш миқдорининг 400 бараваридан 600 бараваригача жарима белгиланмоқда ёки муайян ҳуқуқдан маҳрум қилинмоқда, 3 йилдан 5 йилгача озодликни чеклаш ёхуд озодликдан маҳрум қилиш жазоси белгиланмоқда. Оғирлаштирувчи ҳолатларда қўшимча жазо сифатида муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиш жазоси ҳам киритилмоқда.

Шунингдек, Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексда ов қилиш ва балиқ овлаш қоидаларини, шунингдек, ҳайвонот дунёсидан фойдаланишнинг бошқа турларини амалга ошириш қоидаларини бузганлик учун кўзда тутилган жарималар миқдори икки бараварга оширилмоқда.

Кимёвий, биологик ва бактериологик воситалардан фойдаланган ҳолда, шунингдек, бинолар, иншоотлар ёки бошқа объектларни қуриш, қайта қуриш, реконструкция қилиш ёхуд ўз ҳудудида қўшимча бино ва иншоотларни қуриш ҳамда капитал таъмирлаш вақтида дарахтларга, буталарга ёки бошқа ўсимликларга қасддан шикаст етказиш, пайҳон ва нобуд қилиш ҳуқуқбузарликлари учун жавобгарлик белгиланиб, фуқароларга базавий ҳисоблаш миқдорининг 35 бараваридан 50 бараваригача, мансабдор шахсларга эса базавий ҳисоблаш миқдорининг (БҲМ) 60 бараваридан 75 бараваригача жарима назарда тутилмоқда.

Ов қилиш ва балиқ овлаш қоидаларини бузганлик, шунингдек, ҳайвонот дунёсидан фойдаланишнинг бошқа турларини амалга ошириш қоидаларини бузганлик учун жавобгарлик эса 2 бараварга оширилмоқда.

Шу билан бирга, Экология давлат инспекторининг қонуний фаолиятига тўсқинлик қилганлик, кўрсатмаларини бажармаганлик учун жавобгарлик кучайтирилиб, фуқароларга БҲМнинг 5 бараваридан 10 бараваригача, мансабдор шахсларга эса 20 бараваридан 30 бараваригача жарима белгиланмоқда.

“Ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш тўғрисида”ги ҳамда “Ов қилиш ва овчилик хўжалиги тўғрисида”ги қонунлар нормалари ўзаро мувофиқлаштирилиб, ушбу қонунларда-ги ов қуроли, шу жумладан, балиқ овлаш қуроли билан боғлиқ ҳуқуқий бўшлиқлар бартараф этилмоқда.

Қайд этилганидек, қонуннинг қабул қилиниши ноқонуний ов қилиш ҳолатларининг олдини олиш орқали биологик ресурсларни муҳофаза қилишга, дарахт ва буталар нобуд қилинишининг олдини олишга, давлат экологик назорати институти самарадорлигини оширишга, мамлакатимизда экологик барқарорликни таъминлашга, табиий ресурсларни кафолатланган ҳимоя қилишга хизмат қилади.

Муҳокама якунида қонун сенаторлар томонидан маъқулланди.

Ялпи мажлисда “Халқаро меҳнат ташкилотининг ҳақ тўланадиган таътиллар тўғрисидаги 132-Конвенциясини (1970 йилда қайта кўриб чиқилган) (Женева, 1970 йил 24 июнь) ратификация қилиш ҳақида”ги қонун кўриб чиқилди.

Сўнгги йилларда Ўзбекистоннинг Халқаро меҳнат ташкилоти билан ўзаро ҳамкорлик алоқалари янада кенгайиб, сифат жиҳатдан янги босқичга кўтарилди.

Конвенцияда меҳнат муносабатларида ходимларнинг меҳнат фаолиятини амалга ошириш билан боғлиқ ҳуқуқлари, шу жумладан, дам олиш ва ҳақ тўланадиган таътиллардан фойдаланиш ҳуқуқларини таъминлаш чораларини янада кучайтириш каби масалалар назарда тутилмоқда.

Конвенция барча соҳада ишлайдиган ходимларга дам олиш ва ишлаш қобилиятини қайта тиклаш учун иш ўрни (лавозими) ҳамда ўртача иш ҳақи сақлаб қолинган ҳолда ҳар иш йили учун бериладиган таътилларни таъминлашга замин яратади.

Қайд этилганидек, шу кунга қадар ушбу Конвенция 38 та давлат томонидан ратификация қилинган.

Конвенциянинг қабул қилиниши келгусида халқаро ва минтақавий ташкилотлар билан муносабатларда Ўзбекистоннинг ижобий имижини янада юксалтиришга ҳамда халқаро рейтинг ва индекслардаги ўрнини юқори поғоналарга кўтаришга имкон яратади.

Шунингдек, барча соҳада ишловчи ходимларнинг дам олиш ва ҳақ тўланадиган таътиллардан фойдаланиш ҳуқуқларини таъминлаш бўйича халқаро стандартларни амалиётга самарали жорий этишга хизмат қилади.

Қонун сенаторлар томонидан маъқулланди.

Бундан ташқари, сенаторлар томонидан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Кенгашининг қарорларини тасдиқлаш тўғрисидаги масала ҳам кўриб чиқилди.

Ялпи мажлисда жамият ҳаётининг барча соҳаси ҳуқуқий асосларини мустаҳкамлашга ва мамлакатда амалга оширилаётган кенг кўламли ислоҳотлар самарадорлигини оширишга, халқаро ҳамкорликни ривожлантиришга қаратилган 15 та масала, шу жумладан, 14 та қонун кўриб чиқилди.

Шу билан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг эллик тўққизинчи ялпи мажлиси ўз ишини якунлади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Ахборот хизмати.

ИСЛОҲОТЛАРИМИЗНИНГ ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА

Кеча Олий Мажлис Сенатининг эллик тўққизинчи ялпи мажлиси ўз ишини давом эттирди. Унда мамлакатимизда олиб борилаётган янгиланиш ва ислоҳотларнинг ҳуқуқий асосларини мустаҳкамлашга йўналтирилган қатор қонунлар ҳамда бошқа долзарб масалалар муҳокамалардан ўтказилди. Улардан айримларининг мазмун-моҳияти ва аҳамияти хусусида сенаторлардан фикр-мулоҳазалар ёзиб олдик.

Муносабат

Толибжон МАДУМАРОВ, Олий Мажлис Сенатининг Мудофаа ва хавфсизлик масалалари қўмитаси раиси ўринбосари:

— Мамлакатимизда илғор хорижий тажриба ва халқаро стандартлар асосида ички ишлар органлари тизимини ислоҳ қилиш, ҳуқуқбузарликларни барвақт аниқлаш ва жиноятчиликка қарши самарали курашиш мақсадида пробация хизмати ташкил этилди. Яъни пробация бўлинмалари назорати остидаги шахсларнинг хулқ-атвори устидан таъсирчан назоратни амалга ошириш бўйича янги тизим яратилди ва 2024 йил 7 август куни “Пробация тўғрисида”ги Қонун қабул қилинди.

Аммо ҳозирги шиддатли даврда шунинг ўзи билан кифояланиб қолиш сира мумкин эмас. Бугунги кун ички ишлар органлари пробация бўлинмалари ходимларига самарали фаолият кўрсатишлари учун қўшимча ваколатлар бериш зарурлигини кўрсатмоқда. Шу зарурат асосида “Ўзбекистон Республикаси Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексининг 206 ва 248-моддаларига ўзгартиришлар ва қўшимча киритиш ҳақида”ги қонун ишлаб чиқилган.

Қонун билан Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекс 206-моддаси санкция қисмига амалда бўлган жарима (*базавий ҳисоблаш миқдорининг бир бараваридан уч бараваригача)* жазосидан ташқари маъмурий қамоқ *(ўн беш суткагача муддатга)* жазоси киритилаётганини таъкидлаш жоиз.

Қолаверса, сўз юритилаётган кодекснинг 248-моддаси тўртинчи қисмига қўшимча ва ўзгартириш киритиш орқали ички ишлар органлари номидан 185[2] ва 187-моддалари бўйича пробация назоратидаги шахсларга нисбатан маъмурий ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги баённомани тузиш ваколатини пробация хизматининг катта инспектори ва инспекторига бериш нормаси белгилаб қўйилмоқда (бугунги кунда профилактика инспектори томонидан баённома тузилади).

Мазкур қонун келгусида махсус тоифадаги шахслар томонидан содир этилган ҳуқуқбузарликлар бўйича у аниқланган жойда таъсир чораларини қўллаш, ушбу шахслар билан олиб борилаётган ишлар самарадорлигини ошириш, ички ишлар органлари ходимларининг мавқеини юксалтириш ва юкламаларини енгиллаштиришга хизмат қилади.

Равшанбек АЛИМОВ, Олий Мажлис Сенатининг Халқаро муносабатлар, ташқи иқтисодий алоқалар, хорижий инвестициялар ва туризм масалалари қўмитаси раиси:

— Кейинги йилларда юртимизда барча соҳа ва тармоқларда фуқаролар меҳнат ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоялаш, муносиб меҳнат стандартларини амалда жорий этиш масалаларига жиддий эътибор қаратиб келинмоқда. Ана шу мақсадда Халқаро меҳнат ташкилоти билан ўзаро манфаатли ҳамкорлик йўлга қўйилган бўлиб, мазкур тузилма ҳужжатларини қонунчилигимизга сингдириш чоралари кўрилаётир. Ҳозиргача тузилманинг 23 та конвенция ва 1 та баённомаси ратификация қилингани ҳам шундан далолат беради.

Сенаторлар томонидан маъқулланган Халқаро меҳнат ташкилотининг Ҳақ тўланадиган таътиллар тўғрисидаги 132-сонли Конвенциясини ратификация қилишга доир қонун ҳам ана шу мақсадга йўналтирилгани билан аҳамиятлидир.

Кези келганда ушбу Конвенция ҳозирги кунда 38 та давлат томонидан ратификация қилингани, унинг асосий мақсади барча соҳада ишлайдиган ходимларга дам олиш ва ишлаш қобилиятини қайта тиклаш учун лавозими ва ўртача иш ҳақи сақлаб қолинган ҳолда ҳар йили таътиллар берилишини таъминлашдан иборат эканлигини урғулаш лозим.

Айтиш лозимки, Конвенция нормалари Ўзбекистон Республикасининг миллий қонунчилигига тўла имплементация қилинган. Масалан, Меҳнат кодекси 216-моддасида барча ходимлар, шу жумладан, ўриндошлик асосида ишлайдиган ходимлар ҳам йиллик меҳнат таътилига чиқиш ҳуқуқига эгалиги, 217-моддасида эса меҳнат таътилининг энг кам давомийлиги 21 календарь кун экани белгиланган.

Мазкур ратификация Ўзбекистон ва Халқаро меҳнат ташкилоти ўртасидаги ўзаро алоқаларни янада мустаҳкамлашга, келгусида Жаҳон савдо ташкилотига интеграциялашув ва “GSP+” тизими доирасида Европа Иттифоқи билан ҳамкорликни янада кенгайтиришга қулай шароит яратади.

Қолаверса, юртимизнинг нуфузли халқаро рейтинг ва индексларда, жумладан, БМТнинг “Инсон камолоти индекси” ҳамда Жаҳон банкининг “Аёллар, бизнес ва қонун рейтинги”да янада юқори поғонага кўтарилишига имкон беради.

Арзикул СОАТОВ, Олий Мажлис Сенати аъзоси:

— Кейинги йилларда мамлакатимизда маҳкумлар учун қулай шарт-шароитлар яратиш, уларнинг ҳуқуқ ва эркинликларига риоя этилиши, шаъни ва қадр-қиммати ҳурмат қилинишини таъминлашга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Ана шу мақсадда Озарбайжон, Бирлашган Араб Амирликлари, Грузия, Италия, Латвия, Туркия, Туркманистон, Украина, Қозоғистон ва Эрон каби қатор давлатлар билан маҳкумларни мамлакатга қайтариш бўйича икки томонлама халқаро шартномалар имзоланганини, бу борадаги ҳуқуқий базани такомиллаштириш чоралари кўрилаётганини таъкидлаш зарур. Қолаверса, Ўзбекистон МДҲнинг “Мажбурий даволаш ўтказиш учун руҳий касалликка чалинган шахсларни топшириш тўғрисида”ги Конвенциянинг иштирокчиси ҳисобланади.

Гапнинг очиғи, бугунги кунда бу шартномаларни тўлақонли бажариш борасида муайян қийинчиликлар ҳам йўқ эмас. Яъни ваколатли органлар томонидан озодликдан маҳрум қилинган шахсларнинг жазони ўташни давом эттириши учун, шунингдек, руҳий касалликка чалинган шахсларни мажбурий даволаш учун ўзи мансуб давлатга бериш ва қабул қилиш жараёнларида айрим муаммоларга дуч келиняпти. Бу, албатта, миллий қонунчилигимизда шу жараёнларни тартибга солувчи қоидалар мавжуд эмаслиги билан боғлиқ.

Ялпи мажлисда маъқулланган “Ўзбекистон Республикасининг Жиноят-процессуал кодексига қўшимчалар ва ўзгартириш киритиш тўғрисида”ги қонун ана шу муаммоларга ечим сифатида ишлаб чиқилган.

Мазкур қонун орқали Ўзбекистон Республикаси Жиноят-процессуал кодексининг 29 ва 542-моддаларида озодликдан маҳрум қилинган шахсларни жазони ўташни давом эттириш учун, руҳий касалликка чалинган шахсларни мажбурий даволашга бериш ва қабул қилиш асосларини тартибга солувчи қоидалар белгиланмоқда.

Бундан ташқари, кодексга киритилаётган янги 66-боб 13 та моддани ўз ичига олиб, унда хорижий давлат судининг қарорини тан олиш ва ижрога қаратиш, озодликдан маҳрум қилинган шахсни жазони ўташни давом эттириш учун, шунингдек, ўзига нисбатан тиббий йўсиндаги мажбурлов чораси қўлланилган шахсни мажбурий даволашни давом эттириш учун қабул қилиб олиш ва хорижий давлатга беришнинг асослари, шартлари, кўриб чиқиш ва альтернатив жазо тайинлаш тартиби ҳамда рад қилиш сабаблари кўзда тутилган.

Бу қонун айтилган муаммоларни ҳал қилиши баробарида, Ўзбекистоннинг халқаро майдондаги имижини мустаҳкамлашга ижобий таъсир кўрсатади.

«Халқ сўзи».

Таклиф

ФАН ВА ТАЪЛИМГА ОИД МУҲИМ ЛОЙИҲАЛАР

Санкт-Петербург шаҳрида МДҲ иштирокчи давлатлари Парламентлараро Ассамблеяси Фан ва таълим бўйича доимий комиссияси йиғилиши бўлиб ўтди.

Унда Олий Мажлис Сенатининг Фан, таълим ва соғлиқни сақлаш масалалари қўмитаси раиси Одилжон Иминов масофадан туриб ўз маърузаси билан қатнашди.

МДҲ мамлакатлари экспертлари ва қонун ижодкорлари иштирокида ўтган йиғилишда МДҲ ПАнинг “Илмий, илмий-техникавий ва инновацион фаолиятни қўллаб-қувватлашнинг мақсадли жамғармалари тўғрисида”, “Сунъий интеллект технологиялари тўғрисида”ги намунавий қонун лойиҳалари ва кодекслар, концепциялар ҳамда бошқа қатор муҳим лойиҳалар муҳокама қилинди.

Шунингдек, вакилимиз намунавий қонун лойиҳасида таклиф этилаётган тамойиллар асосида илмий, илмий-техникавий ва инновацион фаолиятни қўшимча молиявий қўллаб-қувватлаш, амалиётга жорий этиш, мақсадли фондлар фаолиятини ҳуқуқий тартибга солиш, тадқиқот ва ишланмаларни молиялаштиришнинг ягона стандартини шакллантириш учун уйғунлаштирилган моделни яратишга имкон берилиши лозимлигини алоҳида таъкидлади.

«Халқ сўзи».

Халқ сўзи
www.xs.uz /xalqsuzi.uz @xs_uz
2024 йил 25 октябрь

БРИКС: ЖАҲОНДА ЎЗ ОВОЗИГА ЭГА БЎЛИБ БОРАЁТГАН БИРЛАШМА

Жаҳонда ўз сўзи ва овозига эга бўлган қатор ташкилот ва бирлашмалар мавжуд бўлиб, улар дунё сиёсати ва иқтисодиётида тобора муҳим роль ўйнамоқда. Шулардан бири — БРИКС 2006 йилда ташкил этилган бўлиб, ҳозирда Бразилия, Россия, Ҳиндистон, Хитой, Жанубий Африка Республикаси, Бирлашган Араб Амирликлари, Эрон, Миср ва Эфиопия унинг аъзоларидир.

Куни кеча Президентимиз Шавкат Мирзиёев жорий йилда бирлашмага раислик қилаётган Россия Федерацияси Президенти Владимир Путиннинг таклифига биноан мазкур ташкилот саммитида иштирок этди ва "БРИКС плюс" форматидаги ялпи сессияда нутқ сўзлади.

Учрашув кун тартибидан инклюзив ва барқарор тараққиётни таъминлаш мақсадида халқаро ҳамкорликни кенгайтириш масалалари ўрин олди. Шунингдек, глобал сиёсатнинг долзарб жиҳатлари муҳокама қилинди. Бундан ташқари, ташриф дастурида икки томонлама қатор учрашувлар бўлиб ўтди.

Таҳлил

22 — 24 октябрь кунлари Қозон шаҳрида бўлиб ўтган БРИКС ва "БРИКС плюс" саммитида 30 дан зиёд давлатлар вакиллари қатнашди. Тадбирда МДҲдан ташқари Жануби-Шарқий Осиё, Африка, Лотин Америкаси ва Яқин Шарқдаги минтақавий интеграция бирлашмаларига раислик қилувчи давлатлар, шунингдек, БМТ Бош котиби Антониу Гутерриш, ШҲТ бош котиби Чжан Мин, МДҲ ва ЕОИИ бош котиблари, шунингдек, янги Тараққиёт банки президенти Дилма Русеф иштирок этгани халқаро ва минтақавий кун тартибидаги муҳим масалаларни муҳокама қилиш имконини берди.

Қозон саммитидаги юқори даражали ва кенг кўламли географик вакиллик БРИКСнинг халқаро майдондаги роли ва ўрни мустаҳкамланиб бораётгани ҳамда мустақил ташқи сиёсат юритаётган мамлакатлар томонидан ушбу тузилма ишига қизиқиш ортаётганидан далолат. "БРИКС ва Глобал Жануб — биргаликда яхшироқ дунёни қуриш" шиори остида ўтказилган "БРИКС плюс" форматидаги учрашувларда Ўзбекистон Президенти иккинчи марта иштирок этди.

Ёдингизда бўлса, Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Хитой Халқ Республикаси Раиси Си Цзиньпиннинг таклифига биноан 2022 йил 24 июнь куни "БРИКС плюс" форматидаги Глобал ривожланиш мақсадлари масалалари бўйича юқори даражали мулоқотда иштирок этган ва нутқ сўзлаган эди. Ўша форум кун тартибидан 2030 йилга қадар Барқарор ривожланиш мақсадлари кун тартибини амалга ошириш борасидаги глобал шерикликни мустаҳкамлаш масалалари ўрин олганди.

Халқаро кескинлик тобора кучайиб бораётган, тизимли иқтисодий инқироз белгилари намоён бўлаётган бир пайтда Ўзбекистон БРИКС давлатлари билан ҳамкорликдан манфаатдор, десак, янглишмаган бўламиз. Давлатимиз раҳбари Хитой ташаббуси билан ўтказилган "БРИКС плюс" саммитида сўзлаган нутқида таъкидлаганидек, "Биз Барқарор ривожланиш мақсадларига биргаликда эришиш учун кенг кўламли халқаро шерикликка, шу жумладан, "Жануб — Жануб" форматидаги ҳамкорликка очиқмиз ва бу йўлга содиқмиз".

БРИКС ўз олдига Барқарор ривожланиш мақсадларига эришиш, адолатли савдо ва фаровонликни таъминлашни мақсад қилган экан, янги Ўзбекистонни барпо этишнинг асосий устувор йўналишлари ҳам давлат бошқарувини такомиллаштириш, камбағалликни қисқартириш ва 2030 йилга бориб аҳолиси ўртачадан юқори даромад оладиган давлатлар қаторидан жой олиш, инклюзив ижтимоий тараққиётни таъминлаш, Марказий Осиё минтақасида яхши қўшничилик ва барқарорликни мустаҳкамлаш ҳисобланиши нуқтаи назаридан мақсадлар ўртасида ўхшашлик ва яқинлик борлигини кўриш мумкин.

БРИКС жаҳон иқтисодиётида кузатилаётган инқирозли ҳолатларни, глобал савдо ва инвестициялар тизими йўлидаги тўсиқларни бартараф этиш борасида саъй-ҳаракатларни амалга оширмоқда.

"БРИКС плюс" форматидаги учрашувларда "яшил" иқтисодиёт, юқори технологиялар, инновациялар, рақамлаштириш, транспорт ва логистика, гуманитар алмашинув соҳаларида амалий ҳамкорликни кенгайтиришга алоҳида эътибор қаратилаётгани нуқтаи назаридан унда Ўзбекистоннинг иштироки муҳим аҳамиятга эга. Боз устига, янги "БРИКС плюс" формати БРИКС гуруҳига аъзо давлатларнинг бошқа етакчи ривожланаётган мамлакатлар билан ўзаро манфаатли ва кўп қиррали ҳамкорлигини йўлга қўйиш мақсадида ташкил этилган. У ўзаро савдо ва инвестицияларни илгари суриш, илғор технологиялар ва билимларни трансфер қилиш, кооперация алоқаларини ва транспорт-коммуникация боғлиқлигини ривожлантириш, хавфсизлик соҳасида конструктив мулоқотни мустаҳкамлашда катта ўрин тутади.

БРИКСнинг яна бир устун томони шундаки, 3 миллиарддан зиёд аҳоли истиқомат қиладиган ҳудуддаги мамлакатлар ҳиссасига жаҳон ялпи ички маҳсулотининг 25 фоизга яқини, глобал савдонинг қарийб 20 фоизи ва тўғридан-тўғри инвестицияларнинг 25 фоизи тўғри келади. БРИКС мамлакатлари ўзларининг асосий ишлаб чиқариш сифатлари туфайли бир-бирини тўлдиради: Бразилия иқтисодиёти қишлоқ хўжалигига, Россия, Саудия Арабистони, БАА, Эрон — минералларга, Ҳиндистон — арзон интеллектуал ресурсларга, Хитой — қудратли саноатга, Жанубий Африка — табиий ресурсларга кўпроқ таянади. Бирлашмага аъзо мамлакатларнинг макроиқтисодий кўрсаткичлари ва аҳолининг умумий фаровонлиги изчил ошиб бормоқда.

Яна бир муҳим жиҳат шундаки, аъзо давлатларнинг барчаси индивидуал гегемониялардсиз кўп қутбли дунёни яратиш тарафдори. БРИКС аъзолари ўз мамлакатларида эскирган инфратузилмаларни модернизация қилиш ва янгиларини қуриш бўйича кўплаб лойиҳаларни амалга оширяпти. Бу бутун дунёдан инвесторларни жалб қилиш имкони бўлиб, глобал зиддиятлар шароитида, айниқса, муҳим. БРИКС расмий тузилма эмас, аксинча, бу глобал миқёсдаги ўзига хос "клуб" бўлиб, унинг доирасида ривожланаётган давлатлар ўзаро тажриба алмашади, қўшма лойиҳалар яратади, ҳам моддий, ҳам консалтинг нуқтаи назаридан бир-бирига ёрдам беради.

Аввалига бешта, кейинчалик 10 та давлатни ўзида жамлаган давлатлараро бирлашма дунё тартибини кўп қутбли халқаро муносабатларга ўзгартирди. Улардан тўрттаси жаҳоннинг ялпи ички маҳсулоти энг юқори бўлган давлатлари ўнталигига киради: Хитой иккинчи ўринда (АҚШдан кейин), Ҳиндистон учинчи ўринда, Бразилия ўнтинчи, Россия тўққизинчи ўринда. Жанубий Африка энг кам вазнга эга, аммо асосий давлатлардан ҳисобланади, чунки у гуруҳдаги ягона Африка давлатидир. Прогнозларга кўра, 2050 йилга бориб БРИКС давлатлари дунёнинг етакчи иқтисодиётига айланиши мумкин.

Бирлашмага Россия Президенти Владимир Путиннинг ташаббуси билан асос солинган бўлиб, унинг яратилиши борасидаги музокаралар 2006 йилдан бошланди. Ўшанда уларда бор-йўғи тўртта давлат — Бразилия, Россия, Ҳиндистон ва Хитой вакиллари қатнашган. Уч йилдан сўнг, яъни 2009 йилда Россияда бирлашманинг биринчи йиғилиши бўлиб ўтди. Шундан сўнг ҳар йили давлат раҳбарларининг фаол кўмагида саммитлар ўтказила бошланди ва ҳар бир давлат навбатма-навбат олий мартабали меҳмонларни қабул қилди. 2010 йилда Жанубий Африка Республикаси бирлашма аъзолигига кирди ва 2011 йил бошида бирлашма бугунги кунгача сақланиб қолаётган номга эга бўлди — БРИКС. Саммитлардан ташқари ташқи ишлар ва молия вазирларининг учрашувлари ҳам ўтказилаётгани ташкилотнинг сиёсий аҳамиятини яққол кўрсатиб турибди. 2014 йилда БРИКС давлатлари сўздан амалга ўтиб, лойиҳаларни ишга туширишни бошлади.

2014 йил июль ойида Бразилияда бўлиб ўтган умумий йиғилишда БРИКС мамлакатлари ўзларининг Тараққиёт банкини яратишни маъқуллади. У анъанавий халқаро молиявий институтлар — ХВЖ ва Жаҳон банкидан мустақил муассаса тузиш мақсадида ташкил этилди. Мазкур банк ҳукмронлик мақсадида эмас, балки молиявий инқироз оқибати бўлган ишсизлик ва ижтимоий тенгсизлик муаммоларини ҳал қилиш учун тузилди. БРИКС мамлакатларини Тараққиёт банкини тузишга ундаган яна бир сабаб, иттифоқ аъзоларининг фикрича, жаҳон иқтисодий тартибини ўрнатувчи ташкилотлар (Жаҳон банки ва Халқаро валюта жамғармаси) фақат йирик мамлакатларнинг иқтисодий манфаатларига хизмат қилишидир.

Устав капитали 100 миллиард АҚШ долларини ташкил этаётган банкнинг устав капитали 1 триллион доллардан юқори бўлган ХВЖ ва Жаҳон банки билан рақобатлашиши анча мураккаб вазифа. Аммо ушбу кўрсаткич ҳам БРИКСга келажакда илгари режалаштирилган лойиҳаларни амалга ошириш, ўзаро миллий валюталарда савдо қилиш, клубнинг умумий захира валютасини ва ягона банк тизимини ёки ўзининг рейтинг агентлигини яратиш имкониятини бериши мумкин. Шундай қилиб, улар аллақачон умумий маконни шакллантиришни бошлади.

БРИКС давлатлараро бирлашмаси барча учун очиқ клуб. Бу унинг глобал таъсирини оширади, дунё тинчлиги, ривожланишига ёрдам беради. Прогнозларга кўра, 2028 йилга бориб, БРИКС мамлакатлари ЯИМ харид қобилияти паритети бўйича жаҳон умумий ҳажмининг 37 фоизини ташкил қилади, катта еттиликнинг улуши эса 27 фоизга тушади. БРИКС кўп қутблиликнинг намунаси бўлиб, суверенитет ва ўзаро ҳурмат тамойиллари асосида Глобал Жануб ва Шарқни бирлаштирган тузилмадир. Табиийки, БРИКС клуб доирасида молиявий яқинлашувни амалга оширишга катта эътибор беради. Улар клуб миқёсидаги молиявий платформа, махсус клиринг инфратузилмаси ва қайта суғурта компанияси лойиҳасини муҳокама қилмоқда. Уларнинг ишга туширилиши миллий валюталарда ҳисоб-китоблар амалиётини кенгайтиради ва ўзаро савдодаги харажатларни камайтиради.

Бундан 15 йил олдин, глобал молиявий инқирознинг олдини олишдаги муваффақиятсизлик халқаро иқтисодий куч ва жавобгарликни ривожланаётган мамлакатлар фойдасига қайта тақсимлаш чақириқларини келтириб чиқарди. Аммо БРИКС ўхшашликдан кўра кўпроқ фарқларга эга бўлган турли хил давлатлар гуруҳи бўлиб қолмоқда: сиёсий тизимлар, уларнинг иқтисодиётлари ҳажми ва кўпинча зиддиятли геосиёсий манфаатлар. Улар, шунингдек, Европа Иттифоқи каби ҳамжиҳатлик хусусиятига эга эмас. Блок на умумий котибиятга, на расмий тузилмага, на мажбурий ҳуқуқий тизимга, на савдо шартномасига, на умумий валютага, на умумий фалсафага эга. Бироқ БРИКС барча қарама-қаршилик ва келишмовчиликларга бардош берди — 40 га яқин давлатлар унга қўшилишни ёки шерикликни истаётгани унинг истиқболидан дарак беради. Ҳозирда Озарбайжон, Туркия, Покистон, Малайзия ва Индонезия каби давлатларда ҳам БРИКС фаолиятига қизиқиш юқори. Вақти-вақти билан БРИКС давлатлари БМТ Хавфсизлик Кенгаши, ХВЖ ва Жаҳон банки каби кўп томонлама глобал институтларни ислоҳ қилишга чақириб келади.

БРИКС Тараққиёт банки аъзо давлатлар иқтисодиётининг хусусий секторига сармоя киритиш учун миллий валюталардан фойдаланиш ниятида. Банк ўз аъзолари иқтисодиётининг хусусий секторини молиялаштиришга интилаётгани учун миллий валюталардан фойдаланишни режалаштирмоқда. 2023 йилда Жанубий Африкада бўлиб ўтган БРИКС саммитидан сўнг бирлашма аъзолари захира валюта тизимини яратиш йўлларини ўрганишга келишиб олди. Аммо бирлашмага аъзо давлатларнинг ягона валютасини яратиш масаласи кун тартибида эмас. Миллий валюталардан фойдаланган ҳолда янги тўлов тизимини ишлаб чиқиш зарурати кўпроқ муҳокама қилиняпти, десак, тўғрироқ бўлади. Бугунги кунда мамлакатлар ўз миллий валюталаридан, жумладан, рақамли молиявий активларидан фойдаланишлари мумкин бўлган муқобил молиявий ҳисоб-китоблар тизимини яратишга катта эҳтиёж бор. Қолаверса, кўплаб мамлакатларнинг марказий банклари ўзларининг рақамли валюталарини чиқармоқда. Аммо уларнинг туташтирилиши ва ҳисоб-китоблари масаласи асосий вазифадир.

Яна бир нарса. Дунё бўйлаб давлат банкларининг олтин-валюта захираларидаги доллар улуши 2023 йил охирида тарихий минимал даражага қисқарди. 2024 йилнинг иккинчи ярмида миллий захираларнинг 58 фоизи АҚШ долларида сақланади. Таққослаш учун: 2001 йилда долларнинг жаҳон захираларидаги улуши 71 фоизни ташкил қилган. Биргина ўтган йилнинг ўзида жаҳон банклари 227 миллиард доллардан қутулиб, доллар портфелини 3,3 фоизга қисқартириб, 6,7 триллион долларга туширишди. Долларнинг жаҳон валюта захираларидаги улуши ҳозирда ХВЖ бундай маълумотларни йиғиш ва нашр этишни бошлаган 1995 йилдан бери энг паст кўрсаткичдир. Доллар ўрнига банклар олтин сотиб олишни маъқул кўрмоқда: бу борада Хитой, Россия, Ҳиндистон, Туркия, Қозоғистон ва Таиланд энг фаол.

Аммо бу бирлашманинг учинчи мамлакатларга қарши қаратилишини англатмайди. Аксинча, мазкур клуб дунё аҳолисининг кўпчилигини ташкил қилувчи, сўнгги ўн йилликларда иқтисодиёти анча фаол ривожланаётган мамлакатларни бирлаштиради. Қолаверса, савдо бозорлари, истеъмолчилар, экспорт ва импорт борасида тобора катта ҳажмга эга бўлиб бораётган давлатлар жаҳон иқтисодиётида муҳим роль ўйнаяпти ва бу борадаги имкониятларни бирлаштиришга интилмоқда. Энди жаҳон иқтисодиётидаги ўзаро боғлиқлик кучайиши мумкин. Чунки нафақат саноати ривожланган мамлакатлар, балки Глобал Жануб деб аталадиган давлатларнинг ҳам дунё иқтисодиётидаги ўрни ва улуши ошиб бормоқда. БРИКС давлатлари эришган натижалар уларнинг глобал муаммоларда янада кенгроқ иштирок этишлари учун замин яратади.

Қисқача айтганда, БРИКСни яратишда асосий вазифа глобал сиёсат ва иқтисодиётда янада адолатли тизимни ўрнатиш билан боғлиқ бўлиб, шунга яраша бирлашма доирасида йирик иқтисодиётларнинг саъй-ҳаракатларини бирлаштириш ушбу муаммони ҳал қилишга ёрдам беради.

Садриддин ТУРОБЖОНОВ,
Ислом Каримов номидаги
Тошкент давлат техника университети ректори, академик.

МУШТАРАК МАҚСАДЛАРГА ЭРИШИШ ЙЎЛИДАГИ ҲАМКОРЛИК

Давлатимиз раҳбари шу йил 23-24 октябрь кунлари Қозон шаҳрига амалий ташрифи давомида "БРИКС плюс" саммитининг ялпи мажлисида иштирок этди ва қатор муҳим ташаббус ҳамда таклифларни илгари сурди.

Фикр

БРИКС 2006 йил июнь ойида Санкт-Петербург иқтисодий форуми доирасида Бразилия, Россия, Ҳиндистон ва Хитой иқтисодиёт вазирлари иштирокида ташкил этилган.

Тузилманинг асосий мақсади — иштирокчи давлатларнинг иқтисодий ва технологик салоҳиятини сезиларли даражада мустаҳкамлаш йўлида самарали алоқалар учун шароит яратишдан иборат бўлиб, БРИКС доирасида Ишбилармонлар кенгаши ва БРИКС Тараққиёт банки фаолият юритади.

Бирлашма мамлакатлари умумий ер майдони ҳудудининг тахминан 30 фоизини, аҳолиси эса бутун дунёнинг 42 фоизини ташкил қилади. Таҳлиллар 2028 йилга бориб, БРИКС давлатлари кўрсаткичлари жаҳон ялпи ички маҳсулотининг 33 — 35 фоизи даражасида бўлишини кўрсатмоқда.

Ўзбекистон учун БРИКС инклюзив ҳамкорлик ва барқарор ривожланиш кун тартибини илгари суриш учун изланаётган платформа саналади. Шу боис 2022 йилда Президентимиз "БРИКС плюс" форматидаги Глобал тараққиёт масалалари бўйича юқори даражадаги мулоқотда иштирок этиб, бир қатор муҳим ташаббусларни илгари сурган эди.

Бу галги саммитда ҳам давлатимиз раҳбари томонидан долзарб ташаббус ва таклифлар билдирилди. Хусусан, Россиянинг БРИКСга самарали раислиги даврида Ўзбекистон ушбу тузилманинг Ёшлар саммити ва Спорт ўйинларида, юридик ва парламент форумларида, хавфсизлик соҳасидаги юқори даражадаги учрашувда ва бошқа тадбирларда фаол иштирок этганига урғу берилди. Бундан буён ҳам БРИКС давлатлари билан шериклик алоқаларини фаол ривожлантириш, ушбу бирлашма доирасида очилаётган янги имкониятлардан самарали фойдаланиш таъкидланди.

Юртбошимиз, шунингдек, БРИКС мамлакатларининг глобал тенгсизлик ва иқтисодиётни инклюзив йўл билан қайта тиклаш муаммоларини ҳал этиш мақсадида ҳамкорликни ривожлантириш борасидаги фундаментал содиқлигини қўллаб-қувватлади. Бу бежиз эмас. Чунки Ўзбекистон устувор инвестициявий ва ижтимоий лойиҳаларни амалга ошириш учун БРИКСнинг янги Тараққиёт банки билан яқин ҳамкорлик ўрнатишни режалаштирган ҳамда инновация, рақамли иқтисодиёт, "яшил" тараққиёт ва энергетика, тўсиқларсиз электрон тижорат каби соҳаларда амалий ҳамкорликни кенгайтиришдан манфаатдор.

Ушбу нуфузли саммит доирасида мамлакатимиз БРИКСдаги шериклари билан биргаликда транспорт соҳасидаги боғлиқликни кучайтириш, янги трансконтинентал йўлакларни яратиш, етказиб беришнинг ишончли логистика занжирларини шакллантириш, каботаж ташувлар тизимини ривожлантириш борасида яқиндан иш олиб боришга тайёрлигини билдирди.

Давлатимиз раҳбарининг барча манфаатдор мамлакатларга БРИКСнинг Ишбилармонлар кенгашига қўшилиш имкониятларини кўриб чиқиш таклифи ҳам муҳим аҳамиятга эга.

Демак, БРИКС саммити Ўзбекистон учун салмоқли, самарали ва халқимизнинг манфаатларига хизмат қиладиган, тараққиётимизга ўзига хос ҳисса қўшадиган воқелик бўлди. Бу, ўз навбатида, халқаро алоқаларни янада кенгайтиришга хизмат қилади.

Фирдавс ШАРИПОВ,
Олий Мажлис
Қонунчилик палатаси депутати.

Қонун кучга кирди

Ижтимоий ҳимоя энди янада самарали ва манзилли

Мамлакатимизда амалга оширилаётган кенг кўламли ислоҳотлар, ўзгариш ва янги лойиҳалар, аввало, инсон қадрини улуғлаш, халқимизни рози қилиш, аҳоли ижтимоий ҳимоясини кучайтиришга қаратилган бўлиб, бугунги кунда унинг натижаларини халқимиз турмуш фаровонлиги тобора юксалиб бораётгани мисолида яққол кўриш мумкин.

Ўз навбатида, давлатимиз раҳбарининг 2023 йил 28 сентябрдаги "Аҳолига ижтимоий хизматлар ва ёрдамлар кўрсатиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори ижтимоий ҳимояни маҳалла даражасида ташкил этиш, ижтимоий хизмат ва ёрдамларни комплекс ёндашув асосида кўрсатиш, аҳолининг оғир ижтимоий аҳволга тушиб қолишининг олдини олишда муҳим ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилмоқда.

Шу билан бирга, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузурида аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш соҳасидаги давлат сиёсатини амалга оширувчи Ижтимоий ҳимоя миллий агентлиги, унинг ҳузурида эса "Инсон" ижтимоий хизматлар марказлари ташкил этилгани фуқароларнинг ижтимоий ҳимояга оид ҳуқуқларини таъминлаш ва ижтимоий хизматлар сифатини тубдан оширишда муҳим омил бўлаётир.

Бироқ шунга қарамай бугунги кунда агентлик ваколатларини, аҳолининг қўллаб-қувватлашга муҳтож бўлган қатламларига кўрсатиладиган ижтимоий хизматлар ва ёрдам турларини қонун ҳужжатларида аниқлаштириш зарурати юзага келаётган эди.

Давлатимиз раҳбари томонидан шу йил 18 октябрь куни имзоланган "Ижтимоий хизматлар ва ёрдам кўрсатиш тизими такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги Қонун кўплаб кўнгилларга шодлик, оилаларга ҳаловат ва хотиржамлик улашди, десак, асло янглишмаймиз.

Бинобарин, мазкур ҳужжат билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонунларига Президент ҳузуридаги Ижтимоий ҳимоя миллий агентлигининг хотин-қизларни тазйиқ ва зўравонликдан ҳимоя қилиш соҳасидаги ваколатларини белгилаш, фуқаролик ишлари бўйича судларга ва маъмурий судларга мурожаат этишда давлат божини тўлашдан озод қилиш, унинг зиммасига дафн этиш учун нафақани бериш вазифасини юклатишга тааллуқли ўзгартиришлар киритилди.

Аҳамиятлиси, ўзгаларнинг парваришига муҳтож бўлган, 80 ёшга тўлган кексаларга қараб турилган вақт иш стажига қўшиб ҳисобланиши учун даволаш муассасасининг хулосаси талаб этилмаслиги белгиланди. Ўзгалар парваришига муҳтож бўлган ёлғиз кексаларга, ёлғиз яшовчи кексаларга ва ногиронлиги бўлган шахсларга шаҳар йўловчилар транспортидан бепул фойдаланиш ҳуқуқи берилди.

Шунингдек, умрбод таъминлаш шарти билан уйни (квартирани) бошқа шахсга беришга доир битимлар ва умрбод рента шартномаси тўғрисидаги, васийликдаги шахснинг мол-мулкини тақсимлашга доир битимлар ҳамда унинг тақдирини ҳал қилишга қаратилган бошқа битимлар ҳақидаги маълумотлар "Инсон" ижтимоий хизматлар марказларига тақдим этилиши белгиланди.

Бундан ташқари, мазкур ҳужжат билан "Давлат божи тўғрисида"ги Қонунга ўзгалар парваришига муҳтож бўлган ёлғиз кексалар, ёлғиз яшовчи кексалар ва ногиронлиги бўлган шахслар йўқолган ёхуд яроқсиз ҳолга келган Ўзбекистон Республикаси фуқаросининг идентификацияловчи ID-картасини ёки биометрик паспортини алмаштиришда давлат божини тўлашдан озод қилинишини назарда тутувчи ўзгартиришлар ҳам киритилди. Энг муҳими, "Инсон" ижтимоий хизматлар марказлари томонидан ижтимоий ҳимояга муҳтож айрим тоифадаги шахсларни вақтинча рўйхатга олишда ҳам давлат божи ундирилмайди.

Биламизки, кейинги йилларда юртимизда етим ва ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган болаларнинг ижтимоий ҳимоясини кучайтириш, уларни тураржойлар билан таъминлаш, оилавий болалар уйларига жойлаштириш, ҳаётга тайёрлаш учун қулай шарт-шароитлар яратишга қаратилган муайян ишлар амалга оширилмоқда.

Қонунга мувофиқ етим ва ота-онасининг қарамоғидан маҳрум бўлган болалар давлат томонидан иккиламчи бозордан олинган уй-жойни уларнинг номига расмийлаштириш учун нотариал ҳаракатларни амалга оширишда давлат божини тўлашдан озод қилиниши инсонпарварлик тамойилининг ёрқин намунаси бўлди, дейиш мумкин.

Айниқса, ўзгалар парваришига муҳтож ёлғиз кексаларга, ёлғиз яшовчи кексаларга ва ногиронлиги бўлган шахсларга ҳомийлик қилиш учун йўналтирилган маблағлар солиқ базасини аниқлашда чегириб ташланадиган харажатлар жумласига киритилиши минглаб одамлар ҳаётини ёриштирди, кўплаб хонадонларга қувонч, шодлик ва умид олиб кирди. Юртдошларимизни янада фаолликка чорлаб, уларни ҳаракатга келтирди.

Мамлакатимизда амалга оширилаётган ислоҳотларнинг асосий мақсади инсон, унинг ҳаёти, эркинлиги, шаъни, қадр-қиммати, қонуний эҳтиёжлари ва манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилганини инобатга олган ҳолда, қайд этиш жоизки, мазкур Қонун бу борадаги ишларнинг ҳуқуқий асосини мустаҳкамлайди. Шу билан бирга, ижтимоий ҳимояга муҳтож аҳоли қатламларининг манзилли ва самарали ижтимоий ҳимоя қилинишини кучайтириш, ижтимоий хизматлар ва ёрдам кўрсатиш тизимини такомиллаштириш ҳамда уларнинг сифатини оширишга хизмат қилади.

Адҳам НАЗИРҚУЛОВ,
Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг Меҳнат ва ижтимоий масалалар қўмитаси аъзоси.

Халқ сўзи
Народное слово

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Кенгаши,
Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Сенати Кенгаши

Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТОВ

2020 йил 25 мартда Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлигида 0001-рақам билан рўйхатга олинган. Нашр индекси — 229. Буюртма Г — 1042. 12 718 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Баҳоси келишилган нархда.

Газетамиз ҳақидаги маълумотларни юклаб олиш учун QR-кодини телефонингиз орқали сканер қилинг.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Девонхона 71-259-74-51; котибият 71-259-74-53;
эълонлар 71-259-74-45.

ISSN 2010-8788

Таҳририятга келган қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.

Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар.

Газета таҳририят компьютер марказида терилди ҳамда оператор А. Исмаилов томонидан саҳифаланди.

Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига "Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси масъул. Босмахона телефони: 71-233-11-07.

МАНЗИЛИМИЗ:
100066,
Тошкент шаҳри,
Ислом Каримов кўчаси, 55-уй.

Навбатчи муҳаррир — Н. Остонов.
Мусаҳҳиҳ — Ш. Машраббоев.

"Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41. ЎзА якуни — 23.50 Топширилди — 00.30 1 2 3 4 5 6